

Huvudman

Thorengruppen AB
Organisationsnummer 556613–9290
info@thorengruppen.se

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Thoren Business School Växjö i Växjö kommun; nu fråga om återkallelse av godkännande enligt 26 kap. 15 § skollagen (2010:800)

Beslut

Skolinspektionen återkallar med stöd av 26 kap. 15 § skollagen godkännandet av Thorengruppen AB som huvudman för Thoren Business School Växjö i Växjö kommun. Återkallandet gäller från och med **den 31 juli 2024**.

Genom återkallandet upphör godkännandet¹ för Thorengruppen AB att bedriva gymnasieskola vid Thoren Business School Växjö att gälla.

Thorengruppen AB har i enlighet med ovanstående inte rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Skolinspektionen förordnar med stöd av 26 kap. 16 § skollagen att återkallandet ska gälla även om det inte har vunnit laga kraft.

Beslutet får enligt 28 kap. 2 § skollagen överklagas, se bilaga.

Om ärendet

Thoren Business School Växjö är en gymnasieskola, med huvudman Thorengruppen AB, som erbjuder högskoleförberedande program (naturvetenskapsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och ekonomiprogrammet) samt yrkesförberedande program (försäljnings- och serviceprogrammet). Thoren Business School Växjö har läsåret 2023/24 totalt 178 elever.

¹ Skolinspektionens beslut den 28 september 2018 med dnr 32–2018:936.

Skolinspektionen inledde under hösten 2022 en riktad tillsyn av Thoren Business School Växjö. Tillsynen omfattade områdena undervisningstid, arbetsplatsförlagt lärande, särskilt stöd samt undervisningen i de naturvetenskapliga ämnena kemi och biologi och undervisningen i kurserna Idrott och hälsa 1 – specialisering samt Idrott och hälsa 2 – specialisering.

Skolinspektionen beslutade den 27 februari 2023 att förelägga Thorengruppen AB att vid vite om 1 000 000 kr senast den 22 juni 2023 ha vidtagit åtgärder för att avhjälpa påtalade brister avseende undervisningstid, särskilt stöd, arbetsplatsförlagt lärande på högskoleförberedande program samt undervisning i de naturvetenskapliga ämnena kemi och biologi. I föreläggandet angavs att bristerna utgör ett allvarligt missförhållande. Vidare förelades huvudmannen att vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister avseende undervisningen i vissa kurser i ämnet idrott och hälsa. Beslutet gällde omedelbart. Huvudmannen har inte överklagat beslutet om föreläggande vid vite. Beslutet har därmed vunnit laga kraft. Eftersom Thorengruppen AB redan innan Skolinspektionens beslut om föreläggande den 27 februari 2023 visat en bristande förmåga eller vilja att fullgöra sina skyldigheter som huvudman för verksamheten, innebär detta beslut också att aktuell skolenhet därmed omfattas av regleringen i 26 kap. 15 § skollagen fram till den 23 februari 2025.

Thorengruppen AB har den 22 juni 2023 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet.

Skolinspektionen genomför nu en uppföljning av om huvudmannen har följt ovannämnda föreläggande och om påtalade brister har avhjälpats. Vidare har Skolinspektionen kontrollerat om några nya brister uppkommit avseende undervisningstid under läsåret 2023/24 samt avseende undervisningen i kursen Naturvetenskaplig specialisering och inom området bedömning och betygssättning.

Skolinspektionen besökte skolan den 19 – 21 september 2023. Vid tillsynsbesöket genomfördes intervjuer med lärare, elever, specialpedagog och rektorn. Efter tillsynsbesöket har ytterligare tre lärare intervjuats via telefon. Skolinspektionen har även tagit del av dokumentation, bland annat klasslistor, elev- och lärarscheman, betygskatalog, avgångsbetyg och aktuella timplaner. Skolinspektionen har även genomfört telefonintervjuer med fyra lärare som arbetade vid skolan läsåret 2022/23, samt kompletterande intervju med lärare i naturvetenskapliga ämnen. Huvudmannen har även skickat in en beskrivning över skolans arbetssätt vid betygssättning samt vilka kurser som avslutas i januari 2024.

Skolinspektionen har under våren 2024 genomfört ytterligare ett besök vid skolan, den 4 – 7 mars 2024. Vid besöket genomfördes intervjuer med lärare, elever, personal med specialpedagogisk kompetens och rektorn. Skolinspektionen har mottagit underlag under våren 2024, bland annat tjänstefördelning, reviderad timplan för försäljnings- och serviceprogrammet, lärares frånvaro, fakturaunderlag samt nya scheman för samtliga klasser efter påsklovet 2024.

Under läsåret har det även inkommit uppgifter om missförhållanden till Skolinspektionen.

Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen tar i nu aktuellt ärende ställning till om Thorengruppen AB har följt Skolinspektionens beslut den 27 februari 2023 om föreläggande, vilket i vissa delar förenades med vite, och om påtalade brister och det allvarliga missförhållandet har avhjälpits. Skolinspektionen tar även ställning till om Thoren Business School Växjö uppfyller författningskraven i de nya delar som tillsynen omfattar avseende om nya brister har uppstått gällande undervisningstid under läsåret 2023/24, bedömning och betygssättning samt gällande undervisningen i kursen Naturvetenskaplig specialisering.

Huvudmannen har den 13 juni 2024 meddelat att verksamheten vid skolenheten kommer att avslutas efter läsåret 2024/25.

Beslutet i korthet

Skolinspektionen bedömer sammanfattningsvis att Thorengruppen AB delvis har följt föreläggandet den 27 februari 2023. I de delar föreläggandet inte har följts kvarstår brister. Därutöver har nya brister tillkommit. Bristerna sammantagna påverkar elevernas rätt till en utbildning som är likvärdig den som ges på andra gymnasieskolor och försvårar allvarligt elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen. Bristerna rubbar på ett allvarligt sätt förutsättningarna för verksamheten och innebär sammantaget att det föreligger ett allvarligt missförhållande i verksamheten.

När det gäller tidigare konstaterade brister avseende arbetsplatsförlagt lärande (apl) på högskoleförberedande program samt undervisningen i vissa kurser inom ämnet idrott och hälsa har huvudmannen beslutat att upphöra med apl på högskoleförberedande program och att inte längre erbjuda aktuella kurser i idrott och hälsa. Skolinspektionen bedömer att huvudmannen därmed följt Skolinspektionens föreläggande i denna del och att de tidigare konstaterade bristerna inom dessa områden inte längre föreligger.

Föreläggandet har inte följts och allvarliga brister kvarstår avseende arbetet med särskilt stöd. Skolans rutiner avseende anmälan till rektorn har inte varit tydliga och kända av all personal trots de informationsinsatser som gjorts under vårterminen 2023. Trots att ett stort antal elever har låg måluppfyllelse och befaras vara i behov av särskilt stöd, är det många elever som inte får sitt behov utrett. Enligt Skolinspektionens bedömning beror bristerna bland annat på bristande rutiner för arbetet med särskilt stöd och det kan ifrågasättas om resurserna för detta arbete har fördelats utifrån de behov som finns vid skolan.

Därtill har föreläggandet inte följts vad avser undervisningen i naturvetenskapliga kurser och det finns fortsatt brister i undervisningen i de naturvetenskapliga ämnena kemi och biologi på naturvetenskapsprogrammet. Det har fram till mars

2024 endast förekommit enstaka praktiska moment, såsom laborationer och experiment i undervisningen i kemi och biologi – moment som ska vara centrala inslag i utbildningen.

Skolinspektionen konstaterar att föreläggandet avseende elevernas undervisningstid för att åtgärda brister i undervisningstiden under läsåret 2022/23, inte har följts. För elever som läsåret 2022/23 gick i årskurs 1 och 2 har huvudmannen i vissa fall förlängt kurser att fortsätta under höstterminen 2023 för att kompensera för den undervisningstid som eleverna gått miste om under läsåret 2022/23. Trots att huvudmannen har beslutat om mer undervisningstid i kurser kan konstateras att inte alla elever fått beslutad tid. Den tid huvudmannen beslutat om överensstämmer inte med schemalagd och genomförd tid i flera kurser. Huvudmannen har inte heller gjort en grundlig uppföljning av den undervisningstid eleverna faktiskt fått. Detta medför både att huvudmannens nya beslut om förlängning av kurser inte fattas på ett korrekt underlag och att huvudmannen inte på ett tillförlitligt sätt kan redovisa hur eleverna får sin garanterade undervisningstid.

Därtill har det under läsåret 2023/24 uppkommit nya brister avseende den undervisningstid huvudmannen beslutat om för kurser som påbörjades detta läsår. Även avseende dessa kurser har huvudmannen i flera fall inte säkerställt att den undervisningstid huvudmannen beslutat om också schemaläggs och genomförs. Huvudmannen har i ett sent skede och efter ytterligare påpekande från tillsynsmyndigheten, lagt till undervisningstid i slutet av kvarstående kurser under vårterminen 2024 då det uppmärksammats att för lite tid schemalagts under läsåret 2023/24. Elever som nu går årskurs 3 på försäljnings- och serviceprogrammet kommer trots detta att ha lämnat gymnasieskolan utan att ha fått den garanterade undervisningstiden. Huvudmannen har ett stort ansvar vad avser att fatta väl avvägda beslut om undervisningstid för nationella program i gymnasieskolan och säkerställa elevernas garanterade undervisningstid. Huvudmannens beslut påverkar alltifrån lärarnas möjlighet att planera sin undervisning och genomföra en rättssäker bedömning och betygssättning till elevernas möjligheter att tillägna sig goda kunskaper i de olika kurserna och ha goda förutsättningar att nå målen för utbildningen. Bristerna är allvarliga och det är anmärkningsvärt att nya likartade brister uppkommer för läsåret 2023/24 trots Skolinspektionens tidigare beslut avseende brister i undervisningstid hänförlig till läsåret 2022/23. Brister har nu sammantaget förelegat under en längre tid utan att huvudmannen förmått åtgärda dem eller förhindra att nya brister uppstår. Undervisningstiden är grundläggande för elevernas möjligheter att nå målen med sin utbildning och bristerna i detta avseende drabbar många elever i flera årskullar och på olika program vid skolenheten.

Skolinspektionen har även konstaterat nya brister inom naturvetenskapliga ämnen som gäller att undervisningen i kursen Naturvetenskaplig specialisering inte utgår från ämnesplanen och inte har omfattat praktiska moment. Vidare uppfyller skolans betygssättning och betygsdokumentation i flera delar inte författningarnas krav. Bristerna består bland annat i att lärare vid betygssättningen inte allsidigt

utvärderar elevernas kunskaper utifrån gällande kunskapskriterier, att olegitimerade lärare självständigt beslutar om betyg, att betyg inte sätts av undervisande lärare och att betyg inte beslutas i samband med att kurser avslutas. Vidare föreligger brister vad avser dokumentation av betyg.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att huvudmannen delvis följt det tidigare föreläggandet som gällde ett allvarligt missförhållande. Det har därefter uppkommit nya brister i verksamheten, som tillsammans med kvarvarande brister i de delar föreläggandet inte följts, utgör ett allvarligt missförhållande. Huvudmannen har redan tidigare visat en bristande förmåga eller vilja fullgöra sina skyldigheter som huvudman för verksamheten. Av skäl som utvecklas nedan återkallar Skolinspektionen därför Thorengruppen AB:s godkännande att bedriva utbildning vid Thoren Business School Växjö.

En fullständig genomgång av de konstaterade bristerna samt den utredning och rättsliga reglering som ligger till grund för Skolinspektionens beslut följer nedan.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen).

Det finns allvarliga brister i verksamheten trots att huvudmannen delvis har följt Skolinspektionens tidigare föreläggande

Undervisningstid

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen bedömde i beslutet den 27 februari 2023 att eleverna inte fick den undervisningstid som var beslutad i flera kurser under höstterminen 2022. Huvudmannen förelades att senast den 22 juni 2023 se till att eleverna får det antal undervisningstimmar som huvudmannen beslutat om för varje kurs.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Undervisningstid i kurser som hänförs till läsåret 2022/23

Huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder i juni 2023

Huvudmannen uppger att elever som gick ut årskurs 3 i juni 2023 har kompenseras med undervisningstid i pågående kurser utifrån vad som har varit möjligt. Att apl inte genomfördes för årskurs 3 under vårterminen 2023 innebar också att eleverna fick mer skolförlagd undervisningstid. Av underlagen framgår att eleverna som gick ut årskurs 3 på ekonomiprogrammet erhöll 2 044 respektive 2 051,9 undervisningstimmar, beroende på inriktning, inom sin treåriga utbildning. Eleverna på samhällsvetenskapsprogrammet erhöll 2 050,4 undervisningstimmar och eleverna på naturvetenskapsprogrammet erhöll 2 117,2 timmar². Eleverna på försäljnings- och serviceprogrammet erhöll 2 118,1 undervisningstimmar³.

Huvudmannen uppger att de har gått igenom skolans genomförda lektioner för samtliga klasser under läsåret 2022/23. Huvudmannen har inkommit med nya timplaner, "tidigare och reviderad timplan", för samtliga årskurser där det dels framgår hur mycket undervisningstid som kurser har innehållit under elevernas tidigare läsår, dels vilken undervisningstid kurser ska innehålla fram till att elevernas utbildning avslutas. Den timplan som fortsättningsvis benämns *Timplanen för läsåret 2023/24* anger således både den undervisningstid huvudmannen uppger att elever fått läsåren 2021/22, 2022/23 och den undervisningstid eleverna ska erhålla från om med läsåret 2023/24 till dess deras utbildning avslutas.

Av huvudmannens redovisning framgår att de kurser som hänvisas till i Skolinspektionens beslut i februari 2023 (sida 7–8) avslutades i januari 2023 med färre genomförda undervisningstimmar än vad huvudmannen beslutat om.

Av huvudmannens redovisning framgår vidare att samtliga kurser på alla program som gavs i årskurs 2 under läsåret 2022/23 schemalagts med för lite undervisningstid, bortsett från kursen Kemi 1 på naturvetenskapsprogrammet. På ekonomiprogrammet erhöll eleverna 692 respektive 695 undervisningstimmar, beroende på vilken inriktning de läser, att jämföra med de 850 timmar som var beslutade enligt dåvarande timplan. På försäljnings- och serviceprogrammet erhöll eleverna 605 undervisningstimmar och inte de 850 timmar som var beslutade inom dåvarande timplan. Eleverna på samhällsvetenskapsprogrammet erhöll 667 undervisningstimmar av 850 timmar som var beslutade och eleverna på naturvetenskapsprogrammet erhöll 720 undervisningstimmar av 800 timmar som var beslutade.

² Att jämföra med den garanterade undervisningstiden som är 2 180 timmar på högskoleförberedande program.

³ Att jämföra med 2 430 timmar som är den garanterade undervisningstiden på yrkesförberedande program.

Av huvudmannens redovisning framgår även att elever i årskurs 1 under läsåret 2022/23 erhöll för lite undervisningstid i nästan alla kurser som genomfördes. Eleverna på ekonomiprogrammet erhöll 657 av 850 undervisningstimmar och eleverna på samhällsvetenskapsprogrammet erhöll 625 av 850 undervisningstimmar. Eleverna på naturvetenskapsprogrammet erhöll 593 av 850 undervisningstimmar och försäljnings- och serviceprogrammet erhöll 547 av 875 undervisningstimmar. Några av kurserna avslutades vid höstterminens slut 2022 och några kurser avslutades i juni 2023. Vissa andra kurser, som enligt den tidigare timplanen skulle ha avslutats i juni 2023, förlängdes in på läsåret 2023/24.

Av huvudmannens redovisning framgår att några kurser som avslutades i juni 2023 inte erhöll de undervisningstimmar under läsåret 2022/23 som var beslutade enligt då gällande timplan. För årskurs 2 på ekonomiprogrammet är det fyra kurser⁴ som erhöll mellan 7 - 10 timmar färre än beslutad tid, på försäljnings- och serviceprogrammet är det två kurser⁵ som erhöll 9 respektive 35 timmar färre än beslutad tid, på naturvetenskapsprogrammet är det två kurser⁶ som erhöll 10 respektive 37 timmar färre än beslutad tid. Av huvudmannens redovisning framgår att elever som gick i årskurs 1 på försäljnings- och serviceprogrammet under läsåret 2022/23 erhöll för lite undervisningstid i ett antal kurser jämfört med den tid som huvudmannen beslutat om. Tre kurser⁷ avslutades i juni 2023 och innehöll mellan 16 – 34 timmar för lite jämfört med huvudmannens beslut.

Huvudmannen har korrigerat undervisningstiden i den timplan som gäller för läsåret 2023/24, för att eleverna som under läsåret 2023/24 går i årskurs 1–3 ska erhålla minst 2 180 respektive 2 430 undervisningstimmar under sina tre år på skolan.

Mottagna dokument under höstterminen 2023

Huvudmannen har inkommit med den dokumentation som legat till grund för de nu gällande timplanerna. Det inkluderar en sammanställning av genomförda undervisningstimmar i varje kurs som pågick under läsåren 2021/22 och 2022/23 samt scheman för vårterminen 2023 och höstterminen 2023. Av underlagen framgår att huvudmannen inte justerade undervisningstiden för årskurs 1 och 2 under vårterminen 2023. Huvudmannen har skickat in tre versioner av scheman för vårterminen 2023 och fyra versioner av scheman för höstterminen 2023. Huvudmannen uppger att de timplaner som Skolinspektionen mottog i samband med det första tillsynsbesöket hösten 2022 är de timplaner som varit gällande fram till att beslut om de nu gällande timplanerna togs inför läsåret 2023/24.

⁴ Kursen Engelska 6 erhöll 70 av 80 timmar, Samhällskunskap 2 erhöll 65 av 75 timmar, Rätten och Samhället erhöll 123 av 130 timmar och Företagsekonomi 2 erhöll 100 av 108 timmar.

⁵ Kursen Praktisk marknadsföring 2 erhöll 135 av 144 timmar och Personlig försäljning 2 erhöll 101 av 136 timmar.

⁶ Kursen Matematik 3c erhöll 80 av 90 timmar och Fysik1a erhöll 203 av 240 timmar.

⁷ Kurserna Matematik 1a erhöll 16 timmar färre än beslutat, Information och kommunikation 1 erhöll 30 timmar färre och Praktisk marknadsföring 1 erhöll 34,5 timmar färre.

Huvudmannen har i timplanen för läsåret 2023/24 förlängt några kurser som påbörjades under läsåret 2022/23. Detta för att tillföra mer undervisningstid i kurserna. Kurserna avslutades i oktober 2023 respektive januari 2024. I tabellerna nedan framgår för några av kurserna den undervisningstid som huvudmannen har beslutat att kurserna ska innehålla under läsåret 2023/24. Det framgår även hur mycket undervisningstid som skolan har schemalagt under läsåret 2023/24. Timmarna är avrundade till heltal.

I tabellerna har endast skolförlagd undervisningstid tagits med⁸.

Tabell 1

Kurser som påbörjades läsåret 2022/23 och som förlängts under läsåret 2023/24	Beslutad tid avseende den del av kursen som läses läsåret 2023/24 (i timmar)	Schemalagd tid under läsåret 2023/24 (i timmar)	Differens (i timmar)
Försäljnings- och serviceprogrammet, årskurs 3			
Svenska 2 (avslutad oktober 2023)	80	24	-56
Religionskunskap 1 (avslutad januari 2024)	80	39	-41
Näthandel 1 (avslutad januari 2024)	60	19	-41
Handel specialisering (avslutad januari 2024)	100	34	-66
Sammanlagd differens i kurser som förlängts från läsåret 2022/23			-204
Försäljnings- och serviceprogrammet, årskurs 2			
Idrott och hälsa 1 (avslutad oktober 2023)	60	25	-35
Naturkunskap 1a1 (avslutad oktober 2023)	25	13	-12
Personlig försäljning 1 (avslutad januari 2024)	75	49	-26
Sammanlagd differens i kurser som förlängts från läsåret 2022/23			-73

⁸ Den tid där utbildningen är förlagd till apl omfattas inte.

Samhällsvetenskapsprogrammet, årskurs 3			
Engelska 6 (avslutad oktober 2023)	50	25	-25
Matematik 2b (avslutad oktober 2023)	50	30	-20
Sammanlagd differens i kurser som förlängts från läsåret 2022/23			-45
Naturvetenskapsprogrammet, årskurs 3			
Svenska 2 (avslutad oktober 2023)	130	100	-30
Biologi 1 (avslutad januari 2024)	96	91	-5
Sammanlagd differens i kurser som förlängts från läsåret 2022/23			-35

Information avseende några kurser som är förlängda från läsåret 2022/23

Läraren som undervisar i **Idrott och hälsa 1** på försäljnings- och serviceprogrammet, årskurs 2, uppger att eleverna hade en lektion i veckan fram till höstlovet och att de därefter var på apl och inte hade mer undervisning i kursen före betygssättningen i januari 2024.

Avseende kursen **Naturvetenskaplig specialisering** för nuvarande årskurs 3 på naturvetenskapsprogrammet framgår av intervjuer med rektorn, lärare och elever att kursen började i januari 2023 men pausades vid påsklovet 2023 och att kursen sedan återupptogs vid höstterminens start 2023. I huvudmannens timplan för läsåret 2023/24 anges att eleverna under vårterminen 2023 fick 71,5 undervisningstimmar i kursen. Av scheman för vårterminen 2023 framgår att kursen under läsåret 2022/23 totalt erhöll 27 undervisningstimmar från att kursen började i januari 2023 till dess kursen pausades i mars 2023. Under läsåret 2023/24, har kursen Naturvetenskaplig specialisering haft inställda lektioner under vårterminens sex första veckor, enligt eleverna har de kunnat arbeta hemma med sitt gymnasiearbete under de lektionerna. Rektorn uppger att under läsåret 2023/24, från augusti fram till påsklovet, har eleverna enbart arbetat med sitt gymnasiearbete på lektionerna som schemalagts för kursen Naturvetenskaplig specialisering (se mer nedan under rubriken "Kursen Naturvetenskaplig specialisering").

När det gäller förlängda kurser i **ämnet moderna språk, spanska**, som påbörjats läsåret 2022/23 men förlängts in på läsåret 2023/24 uppger lärarna att det var stor oordning i gruppkonstellationerna i början av terminen och att det tog tre veckor innan undervisningsgrupperna beslutades. Det innebär att all undervisning i spanska kom igång den 11 september 2023, och inte vid terminsstart. Båda lärarna

uppgger att de berättat för rektorn att de endast haft 14 lektioner innan de förlängda kurserna i spanska avslutades i oktober 2023. Lärarna uppgger att de även påtalat att de kurser i spanska som pågår hela läsåret ser ut att få för lite undervisningstid, om det inte läggs in mer tid under vårterminen.

Vad gäller kursen **Moderna språk 1, Spanska 1**, på samhällsvetenskapsprogrammet, framgår av huvudmannens beräkning inför de nya timplanerna som ska gälla läsåret 2023/24 att eleverna under läsåret 2022/23 fick 63,4 undervisningstimmar i kursen Moderna språk 1, men det har inte specificerats vilka språk som avses. Huvudmannen har i detta underlag angivit att kursen pågått under hela läsåret 2022/23. Av huvudmannens underlag framgår vidare att kursen Moderna språk 1 (Spanska 1) startade den 24 oktober 2022 och pågick fram till den 13 mars 2023, men även att aktuell lärare var frånvarande från mitten av februari 2023. Det innebär att kursen Moderna språk 1, Spanska 1, innehöll 20 timmar under läsåret 2022/23. I huvudmannens timplan för läsåret 2023/24 anges att kursen Moderna språk 1 innehöll 63,4 timmar under läsåret 2022/23 och att kursen avslutades i juni 2023. Av intervjuer framgår att Spanska 1 inte avslutades i juni 2023 utan är förlängd till oktober 2023. Scheman för höstterminen visar att kursen innehållit 12 undervisningstimmar innan den betygsattes den 27 oktober 2023. Det innebär att kursen innehållit 32 timmar (20+12) och inte de 63,4 timmar som huvudmannen redovisat. Av betygskatalogen framgår att 15 av 19 elever inte blev godkända i kursen.

Gällande kursen **Moderna språk 2, Spanska 2**, på samhällsvetenskapsprogrammet framgår av huvudmannens beräkning inför de nya timplanerna som ska gälla läsåret 2023/24 att eleverna under läsåret 2022/23 fick 44 undervisningstimmar i kursen Moderna språk 2, men det har inte specificerats vilka språk som avses. Huvudmannen har i detta underlag angivit att kursen pågått under hela läsåret 2022/23. Av huvudmannens underlag framgår vidare att kursen Moderna språk 2 (Spanska 2) startade den 22 september 2022 och pågick fram till den 19 januari 2023. Det innebär att kursen Moderna språk 2, Spanska 2, innehöll 20 timmar under läsåret 2022/23. I huvudmannens timplan för läsåret 2023/24 anges dock att eleverna erhöll 60,7 undervisningstimmar i Moderna språk 2 under läsåret 2022/23. Av scheman och kompletterande underlag framgår att kursen Moderna språk 2 (Spanska 2) var förlängd under höstterminen 2023 och att undervisning gavs mellan den 22 september och den 27 oktober 2023. Av scheman framgår att kursen innehöll 13 undervisningstimmar under höstterminen. Detta innebär att kursen totalt omfattat 33 (20+13) undervisningstimmar och inte 60,7 timmar som huvudmannen redovisat. Av betygskatalogen framgår att 6 av 7 elever fick betyget F i kursen.

Avseende kursen **Moderna språk 3, Spanska 3**, framgår av huvudmannens redovisning i juni 2023 att de elever på samhällsvetenskapsprogrammet, ekonomiprogrammet och naturvetenskapsprogrammet som läser spanska som modernt språk har getts undervisning i samma undervisningsgrupp under läsåret 2022/23. Enligt huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder i juni 2023 har kurser i moderna språk omfattats av olika mycket undervisningstid på olika

program under läsåret 2022/23. Samhällsvetenskapsprogrammet och ekonomiprogrammet har enligt huvudmannen haft 63,4 timmar och naturvetenskapsprogrammet har haft 66,9 undervisningstimmar. Kurserna är enligt redovisningen avslutade i juni 2023. Av huvudmannens underlag framgår vidare att spanska 3 startade den 29 augusti 2022 och pågick fram till den 19 januari 2023. Det innebär att kursen moderna språk 3, Spanska 3, innehöll 25 timmar under läsåret 2022/23. Av underlag som mottagits under hösten 2023 samt intervjuer framgår att kursen Spanska 3 är förlängd och schemalagd med 27 undervisningstimmar fram till höstlovet 2023. Detta innebär att kursen totalt omfattat 51 undervisningstimmar (24+27) och inte de 66,9 timmar som huvudmannen redovisat. Av betygskatalogen framgår att betyg sattes i kursen den 27 oktober 2023 och att 12 av 17 elever erhöll F i betyg.

Huvudmannens synpunkter under höstterminen 2023

Huvudmannen uppger att det behövts snabba beslut för att eleverna ska få sin garanterade undervisningstid, därför har det blivit schemaändringar. I flera av de förlängda kurserna var undervisningen i huvudsak avklarad under våren 2023 och i flera fall även bedömningen av eleverna. De valde att rent generellt förlänga de kurser som inte var betygssatta för att eleverna skulle få sin garanterade undervisningstid. Under läsårets gång ser huvudmannen igenom schemat och har uppföljning över den garanterade undervisningstiden vid tre tillfällen - höstlovet, jullovet och påsklovet. Kompensation ges för att nå elevens garanterade undervisningstid. Huvudmannen har granskat samtliga lektioner under tre års tid och har tidigare överlämnat underlag till Skolinspektionen. Timplanen har förklarats i tidigare inskickade bilagor. Det var endast årskurs 3 som fick förändring i undervisningstid under läsåret 2022/23.

Huvudmannen har inkommit med synpunkter på inkomna uppgifter samt på anteckningar från intervjuer med skolans personal genomförda i december 2023. Huvudmannen uppger följande. Skolan har lärarvakanser och rekrytering pågår, i väntan på mer personal har vikarie tagits in och skolans befintliga personal har tagit på sig fler undervisningstimmar. En kurs i Spanska 1, som startade hösten 2022, avslutades vid höstlovet 2023. Kursen erbjuds nu som omläsningskurs med en annan lärare eftersom varken elever eller lärare fått goda förutsättningar att genomföra kursen. Spanska 2 och Spanska 3 kan komma att få mer undervisningstid under vårterminen 2024 (inte förlängning) efter en bedömning av elevernas möjlighet att klara kursen. De kurser som förlängts efter beslut under vårterminen 2023 har gjort att det inte funnits utrymme i schemat tidigare.

Undervisningstid i kurser som påbörjats under läsåret 2023/24

Huvudmannens timplaner

Av huvudmannens redovisning i juni 2023 framgår att varje årskurs på respektive program har egna beslut om timplaner, vilket innebär att varje program har tre timplaner som i viss mån varierar både i beslut om antalet undervisningstimmar för kurser samt hur undervisningstiden fördelas över läsåren. Under läsåret 2022/23, efter Skolinspektionens beslut i februari 2023, har huvudmannen konstaterat att

samtliga klasser erhållit för lite undervisningstid under läsåret. Efter Skolinspektionens beslut har huvudmannen fattat beslut om ytterligare undervisningstid under vårterminen 2023 för de elever som gick i årskurs 3 under läsåret 2022/23, men det gjordes inte för årskurs 1 och 2. För läsåret 2023/24 har huvudmannen därför justerat timplanerna och lagt till mer undervisningstid. Till exempel ska eleverna i årskurs 3 på försäljnings- och serviceprogrammet ges 1070 timmar under läsåret 2023/24, att jämföra med den tidigare timplanen där undervisningstiden i årskurs 3 uppgick till 708 timmar.

Undervisningstid i kurser som påbörjas och genomförs läsåret 2023/24

Skolinspektionen har gjort stickprov och kontrollerat genomförd undervisningstid i ett antal kurser under läsåret 2023/24. Skolinspektionen har utgått från huvudmannens beslutade timplaner, huvudmannens beräkningar av genomförd undervisningstid samt scheman. I mars 2024 tog Skolinspektionen emot ett underlag som visar total schemalagd undervisningstid i pågående och avslutade kurser under läsåret 2023/24, samt den tid som var planerad att schemaläggas i samtliga pågående kurser mellan påsklov och sommarlov. Efter att Skolinspektionen delgett huvudmannen den tjänsteanteckning som upprättades efter skolbesöket i mars 2024 så har huvudmannen den 19 april 2024 skickat in en reviderad dokumentation över schemalagd undervisningstid för resterande del av vårterminen 2024. Därmed har Skolinspektionen tagit del av aktuella scheman för hela läsåret 2023/24. Skolinspektionen har även genomfört intervjuer med elever, lärare samt den rektor som arbetade under höstterminen 2023 och med den rektor som innehar tjänsten från och med februari 2024.

I tabellerna ingår endast de kurser som Skolinspektionen kontrollräknat. Vad gäller övriga kurser som eleverna läser har Skolinspektionen översiktligt jämfört huvudmannens beslutade undervisningstid läsåret 2023/24 med schemalagd undervisningstid för läsåret. För dessa kurser överensstämmer i huvudsak beslutad tid med schemalagd tid.

I tabellen tydliggörs den diskrepans avseende tid som justerats efter Skolinspektionens skolbesök i mars 2024 varefter scheman gjorts om för resterande del av vårterminen. Därmed frångicks den tidigare planeringen för undervisningstid för pågående kurser under perioden mellan påsk- och sommarlov 2024.

Tabell 2

Kurser läsåret 2023/24	Beslutad tid i kurser för läsåret 2023/24 (i timmar)	Schemalagd tid under läsåret enligt underlag i mars 2024 (i timmar)	Schemalagd tid under läsåret enligt underlag i april 2024 (i timmar)	Differens i timmar, underlag mars respektive underlag april
Försäljnings- och serviceprogrammet, årskurs 3				
Inköp 1	128	130	138	+2 / +10
Affärsutveckling och ledarskap	128	111	122	-17 / -6
Personlig försäljning 3	100	90	84	-10 / -16
Evenemang	100	70	77	-30 / -23
Entreprenörskap och företagande	108	70	100	-38 / -8
Gymnasiearbete	100	67	60	-33 / -40
Sammanlagd differens				-126 / -83
Försäljnings- och serviceprogrammet, årskurs 2				
Svenska 2	100	65	105	-35 / +5
Samhällskunskap 1a1	70	56	45	-14 / -25
Affärsutveckling och ledarskap	100	111	82	+11 / -18
Personlig försäljning 2	85	49	35	-36 / -50
Logistik 1	90	60	68	-30 / -22
Sammanlagd differens				-104 / -110

Samhällsvetenskaps-programmet, årskurs 3				
Religionskunskap 1	55	53	56	-2 / +1
Svenska 3	110	96	96	-14 / -14
Ledarskap och organisation	90	96	85	+6 / -5
Sociologi	80	86	86	+6 / +6
Retorik	100	61	92	-39 / -8
Sammanlagd differens				-43 / -20

Utöver de ovan i tabell 2 redovisade förändringarna av timplaner inkom huvudmannen efter Skolinspektionens tillsynsbesök i mars 2024, den 14 mars 2024 även med en reviderad timplan som avser de elever som går årskurs 2 på försäljnings- och serviceprogrammet under läsåret 2023/24. Av denna timplan framgår att huvudmannen har uppmärksammat att det schemalagts för lite undervisningstid i vissa kurser. Huvudmannen har beslutat om mer tid i kurser som ska genomföras läsåret 2024/25 jämfört med den timplan som gällde innan tillsynsbesöket. Till exempel har ytterligare undervisningstid beslutats i kurserna Entreprenörskap och företagande (+ 25 timmar), Praktisk marknadsföring 2 (+ 45 timmar), Evenemang (+50 timmar) och Gymnasiearbete (+24 timmar). Detta för att kompensera för tid som inte genomförts under läsåret 2023/24, så att eleverna ska erhålla minst 2430 undervingsstimmar under sin treåriga utbildning.

Inställda lektioner

I intervjuer med elever och skolans personal framgår att all beslutad schemalagd tid för årskurs 3 på försäljnings- och serviceprogrammet inte har genomförts. Till exempel har lektioner i kurserna Personlig försäljning 3 och Inköp 1 ställts in under några veckor i början på vårterminen 2024. Undervisande lärare uppger att det varit vakans på en lärartjänst vilket medfört att läraren haft även den undervisning som ligger på den obesatta tjänsten. Det innebär att lektionskrocker i lärarens schema inte gjort det möjligt att genomföra alla lektioner. Kursen Affärsutveckling och ledarskap är schemalagd med tre lektioner i veckan på elevernas schema, men eleverna hade endast undervisning två lektioner i veckan mellan jullov och påsklov. Enligt undervisande lärare och rektor beror det på en schemateknisk svårighet då eleverna i årskurs 3 tidigare hade gemensamma lektioner med årskurs 2.

Det har även inkommit uppgifter till Skolinspektionen från både lärare samt elever och vårdnadshavare under läsåret 2023/24. Av dessa uppgifter framgår bland annat att flera lektioner blivit inställda i ämnena svenska, historia, religionskunskap,

samhällskunskap, biologi, kemi och naturvetenskaplig specialisering. Elever och vårdnadshavare uppger att betygssättningen i ämnet spanska i oktober 2023 inte kändes rättvis på grund av för få lektioner. Det finns en oro bland eleverna på naturvetenskapsprogrammet att de inte har tillräckligt mycket undervisningstid i de naturvetenskapliga ämnena. Det har även uttryckts oro avseende att eleverna på försäljnings- och serviceprogrammet inte får den undervisningstid de ska ha.

Den tid som inte har genomförts på grund av inställda lektioner har inte beaktats i tabellen ovan.

Övrigt om undervisningstid i några kurser

Avseende kursen **Religionskunskap 1** som läses i årskurs 3 på samtliga program framgår av huvudmannens timplaner för läsåret 2023/24 att kursen har utökats med olika antal undervisningstimmar för skolans samtliga program under läsåret 2023/24. Kursen ges i två undervisningsgrupper med start höstterminen 2023. För elever på ekonomiprogrammet ska kursen innehålla 60 undervisningstimmar och på försäljnings- och serviceprogrammet 80 undervisningstimmar. Av scheman och intervju med undervisande lärare framgår att båda klasserna har fått undervisning i samma undervisningsgrupp. Kursen avslutades vid höstterminens avslut i januari 2024 och var schemalagd med 39 timmar under höstterminen. Enligt undervisande lärare är detta något som läraren uppmärksammade dåvarande rektor på tidigt under höstterminen, men det lades inte ut fler timmar.

För elever på samhällsvetenskapsprogrammet ska kursen **Religionskunskap 1** omfatta 55 undervisningstimmar och på naturvetenskapsprogrammet 50 timmar. Av scheman och intervju med undervisande lärare framgår att båda klasserna får undervisning i samma undervisningsgrupp. Denna kurs har förlängts läsåret ut och är schemalagd med 56 undervisningstimmar.

En lärare uppger att hen undervisade elever i årskurs 1 i kurserna **Moderna språk 1, Spanska 1, och Moderna språk 3, Spanska 3**, i samma undervisningsgrupp fram till vecka 49, 2023. Läraren uppger att det är närmare 30 elever i den gruppen och att all undervisning fram till dess har genomförts utifrån ämnesplanen i Spanska 1. De elever som läser Spanska 3 har fått klara sig själva och har inte fått undervisning, fram till vecka 49 har all tid gått till elever som läst Spanska 1. Vecka 49 beslutades att eleverna i Spanska 1 ska ha en lektion i veckan och Spanska 3 en lektion i veckan, istället för två lektioner tillsammans. Enligt läraren gick det inte att dela upp kurserna tidigare för att det varken fick plats i lärarens eller elevernas scheman. Även dessa kurser startade enligt läraren den 11 september 2023 på grund av att det var svårt att veta vilka elever som skulle läsa respektive kurs.

Kursen **Moderna språk 4, Spanska 4**, ska enligt huvudmannens timplan omfatta 85 undervisningstimmar läsåret 2023/24. Kursen ges som modernt språk, på samhällsvetenskapsprogrammet, kursen ges även som individuellt val på naturvetenskaps- och ekonomiprogrammet. Av scheman framgår att vissa elever började kursen Spanska 4 efter jullovet 2023. Enligt huvudmannens timplan samt det underlag som myndigheten mottagit från rektorn framgår att kursen Spanska 4

ska avslutas i juni 2024. Enligt rektorns underlag kommer kursen att omfatta 31 undervisningstimmar fram till juni 2024, vilket stämmer överens med de scheman som myndigheten tagit del av. När Skolinspektionen vid skolbesöket i mars 2024 uppmärksammar rektorn på undervisningstiden uppger rektorn att hen ska undersöka vad det beror på.

Enligt huvudmannens timplaner för innevarande läsår har kurserna **Moderna språk 1** och **Moderna språk 3** beslutad undervisningstid om 90 timmar oavsett program. **Moderna språk 2** och **Moderna språk 4** har beslutad undervisningstid om 85 timmar. Av scheman och intervjuer framgår att **Franska 3** och **Franska 4** har lektion en dag i veckan och att de andra språken inom Moderna språk har två lektioner i veckan vardera. Enligt en undervisande lärare har det varit så sedan höstlovet 2023. Enligt rektorn var det två lektioner i veckan under höstterminen 2023, och en lektion i veckan från och med vårterminen 2024 på grund av att den nya läraren i franska bara arbetar en dag i veckan. Rektorn uppger att språket franska istället har längre lektioner. Av scheman framgår att kurserna i Moderna språk, Franska 3 och Franska 4, är schemalagda med totalt 66 respektive 57 timmar och inte de 90 eller 85 timmar som huvudmannen anger.

Intervju med rektorn i mars 2024

När Skolinspektionen ställer frågor kring några kurser som schemalagts med för lite undervisningstid uppger rektorn att hen inte haft vetskap om detta tidigare och att det inte har uppmärksammats när huvudmannen gjort stickprov under läsåret. Rektorn uppger att det var den förra rektorn som ansvarat för schemalagningen fram till påsklovet 2024 och att hen nu ska göra om schemat utifrån de underlag om schemalagd undervisningstid som Skolinspektionen tagit del av. Rektorn uppger att hen kommer att fokusera på årskurs 3 så att de eleverna får sin garanterade undervisningstid.

Huvudmannens synpunkter på tjänsteanteckning efter tillsynsbesök våren 2024

Huvudmannen uppger bland annat följande i synpunkter som inkom den 10 april 2024. När det gäller schemakrockar i kurser på försäljnings- och serviceprogrammet har skolan åtgärdat dessa. Vidare har mer tid lagts ut under schemaperiod 4. Efter huvudmannens granskning av timplanen och stickprov i schemat har rektorn lagt ut mer undervisningstid under schemaperiod 4 så att eleverna ska få sin garanterade undervisningstid.

Huvudmannens komplettering den 19 april 2024

Huvudmannen uppger att, som rektor informerade om under intervjun, har period 4 nu justerats så att den garanterade undervisningstiden säkerställs. Scheman översänds för att bekräfta denna information som gavs vid intervjuerna.

Rättslig reglering

För varje ämne finns en ämnesplan och utbildningen inom varje ämne ges i form av en eller flera kurser (16 kap. 21 och 23 §§ skollagen, 1 kap. 4 §

gymnasieförordningen [2010:2039])⁹. Ämnesplanerna innehåller respektive ämnes syfte och vilka kurser som ingår i ämnet. För respektive kurs anges det centrala innehållet som undervisningen i kursen ska behandla. Vidare framgår betygskriterier för varje kurs som relaterar till det centrala innehållet i kursen och har en koppling till ämnesplanen som helhet.

Utbildningen på nationella program ska bedrivas som heltidsstudier (16 kap. 17 § skollagen). Elever på yrkesprogrammen har rätt till minst 2 430 undervisningstimmar om 60 minuter och elever på högskoleförberedande program har rätt till minst 2 180 undervisningstimmar om 60 minuter. Detta benämns garanterad undervisningstid. För elever som påbörjat utbildningen höstterminen 2023 tillämpas den nya lydelsen av bestämmelsen som innebär att den garanterade undervisningstiden för elever på yrkesprogram som omfattar 2 800 gymnasiepoäng är 2 720 undervisningstimmar, och yrkesprogram som omfattar 2 700 gymnasiepoäng är 2 625 undervisningstimmar (16 kap. 18 § skollagen¹⁰).

Med garanterad undervisningstid avses den minsta undervisningstid i timmar som eleverna ska erbjudas enligt 16 kap. 18 § skollagen (1 kap. 3 § gymnasieförordningen).

I förarbetena framhålls att den lärarledda undervisningen är den kanske viktigaste resursen för den gymnasiala utbildningen (se bl.a. prop. 2021/22:94 s. 39).

För nationella program i gymnasieskolan beslutar huvudmannen om antalet undervisningstimmar för varje kurs, varje ämnesområde, gymnasiearbetet samt om hur undervisningstiden ska fördelas över läsåren. Huvudmannen ska redovisa hur eleven har fått sin garanterade undervisningstid (4 kap. 22 § gymnasieförordningen¹¹).

I förarbeten anges att utgångspunkten alltid måste vara att undervisningstiden förläggs så att eleverna ges möjlighet att nå målen för utbildningen (prop. 2009/10:165 s. 422 f).

Skolinspektionens bedömning

Den lärarledda undervisningen är en mycket viktig resurs i all gymnasial utbildning. Den garanterade undervisningstiden utgörs av den minsta undervisningstid

⁹ Bestämmelserna i 16 kap. 21 och 23 §§ skollagen har nya lydelse från den 15 juli 2022 genom lag 2022:147. Lagen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. För utbildning i gymnasieskolan ska äldre bestämmelser fortfarande gälla i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.

¹⁰ Bestämmelsen i 16 kap. 18 § skollagen har ny lydelse från den 1 januari 2023 genom lag 2022:275. Lagen tillämpas första gången på utbildning som påbörjas höstterminen 2023. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning som påbörjats före höstterminen 2023.

¹¹ Bestämmelsen i 4 kap. 22 § gymnasieförordningen har en ny lydelse från den 1 januari 2024 genom förordning 2023:654. Förordningen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.

eleverna ska erbjudas under sin gymnasieutbildning. Huvudmannen har ett stort ansvar i arbetet med att fördela undervisningstiden och besluta om hur många undervisningstimmar de olika kurserna på ett program och gymnasiearbetet ska omfatta. Hur många undervisningstimmar som fördelas till olika kurser kan bero på många olika faktorer, till exempel kursens svårighetsgrad. Det finns följaktligen två olika mått avseende undervisningstiden som är viktig för eleverna i gymnasieskolan. Dels att slutsumman av undervisningstimmar när eleven tar sin gymnasieexamen minst uppgår till den garanterade undervisningstiden, dels att huvudmannen har fattat ett väl avvägt beslut avseende hur mycket undervisningstid som ska läggas på de enskilda kurserna och att eleven i praktiken får den undervisningstid som huvudmannen beslutat om för dessa kurser. Om elever av någon anledning inte har fått den undervisningstid huvudmannen beslutat om i en kurs när denna avslutas kan ytterligare tid som läggs till i en annan kurs följaktligen göra att den garanterade undervisningstiden inte påverkas negativt. Men eleven kan på det sättet inte kompenseras för den undervisningstid som gått förlorad i den aktuella kursen. Den undervisningstid som beslutats för en kurs är av stor betydelse både för elevens möjligheter att få ett godkänt betyg samt nå målen för sin utbildning och för lärarens förutsättningar att kunna göra en rättvis och likvärdig bedömning och betygssättning.

Har huvudmannen följt det tidigare föreläggandet?

I Skolinspektionens beslut den 27 februari 2023 förelades huvudmannen att senast den 22 juni 2023 vidta åtgärder så att eleverna får det antal undervisningstimmar som huvudmannen beslutat om för varje kurs. Föreläggandet utgick från brister i undervisningstiden under läsåret 2022/23.

Huvudmannen har vidtagit åtgärder bland annat genom att besluta om fler undervisningstimmar i kurser som pågick och avslutades under vårterminen 2023 och genom att kurser som skulle ha avslutats läsåret 2022/23 har förlängts att fortsätta med fler undervisningstimmar under läsåret 2023/24.

Av huvudmannens redovisning framgår att de elever som gick ut årskurs 3 vårterminen 2023, trots de insatser som vidtogs från huvudmannens sida inte fick sin garanterade undervisningstid under sin treåriga gymnasieutbildning.

Skolinspektionen konstaterar att elever i årskurs 1 och årskurs 2 på alla program under läsåret 2022/23 sammantaget inte fick den undervisningstid som huvudmannen beslutat i flertalet kurser. Detta framgår av huvudmannens sammanställning. För eleverna i årskurs 1 och 2 på samhällsvetenskapsprogrammet gällde detta kurser som avslutades under höstterminen 2022, men i åtminstone elva kurser som avslutades i juni 2023 erhöll elever på de andra programmen inte beslutad undervisningstid.

Skolinspektionen har även i den stickprovskontroll som myndigheten genomfört identifierat ytterligare elva kurser som inte fick den tid huvudmannen beslutat om under läsåret 2022/23 och som huvudmannen förlängt och beslutat om ytterligare undervisningstimmar för under läsåret 2023/24 (se Tabell 1 ovan).

Schemaläggningen av dessa kurser under läsåret 2023/24 har dock inte gjorts i enlighet med huvudmannens beslut om undervisningstid, vilket inneburit att eleverna inte heller fått den nya beslutade undervisningstiden i förlängda kurser. Fem kurser har vardera schemalagts med 35 – 66 undervisningstimmar för lite och resterande sex kurser har vardera schemalagts med 5 – 30 undervisningstimmar för lite. Skolinspektionen kan konstatera att bristerna är som mest omfattande på försäljnings- och serviceprogrammet. För årskurs 3 avslutades fyra kurser under höstterminen där eleverna fått sammanlagt 204 undervisningstimmar för lite jämfört med beslutad tid. Motsvarande förlorad undervisningstid för årskurs 2 är 73 undervisningstimmar fördelat på tre avslutade kurser.

Även vissa kurser på samhällsvetenskapsprogrammet, naturvetenskapsprogrammet och vissa programgemensamma kurser som avslutats under höstterminen 2023 har schemalagts med för få undervisningstimmar jämfört med beslutad tid.

Utöver förhållandet att den tid huvudmannen beslutat om inte har schemalagts i full utsträckning kan Skolinspektionen konstatera att de underlag som huvudmannen hänvisar till, och som ligger till grund för den undervisningstid som redovisats i kurser genomförda under läsåret 2022/23, inte är korrekta. Exempelvis har huvudmannen i sina underlag räknat in undervisningstid i kursen naturvetenskaplig specialisering under en period på vårterminen 2023 trots att det inte förekommit någon undervisning i kursen. Inom moderna språk har huvudmannen redovisat undervisningstid samlat för moderna språk läsåret 2022/23, och då i flera fall inte specificerat tid som genomförts för de olika språken. Det innebär att huvudmannens timplan där genomförd undervisningstid för moderna språk redovisas, omfattar genomförd undervisningstid för en kurs inom moderna språk, trots att det finns elever som läser andra kurser inom moderna språk, kurser där eleverna fått färre undervisningstimmar under läsåret 2022/23. Detta är något som huvudmannen har haft kännedom om, vilket både framgår av huvudmannens egen uträkning av undervisningstid och av Skolinspektionens beslut den 27 februari 2023. Trots det har huvudmannen inte beaktat dessa förhållanden inför sina nya beslut om undervisningstid. Detta är särskilt anmärkningsvärt vad avser kurser inom moderna språk, då det redan under föregående läsår stod klart att undervisning i kursen Moderna språk 1 (Spanska 1) inte genomförts i enlighet med beslutad undervisningstid, då kurserna gjorde uppehåll tidigt på vårterminen 2023.

Huvudmannen har således, trots vidtagna åtgärder, inte följt Skolinspektionens föreläggande då huvudmannen inte sett till att eleverna har fått det antal undervisningstimmar som huvudmannen beslutat om för varje kurs läsåret 2022/23. Det gäller dels kurser som avslutades i juni 2023, dels kurser som huvudmannen beslutade skulle förlängas att fortgå in på läsåret 2023/24. Huvudmannen har inte gjort en grundlig uppföljning av den undervisningstid eleverna fått och huvudmannens beslut om antalet undervisningstimmar i ett flertal kurser stämmer alltså inte överensstämmer med schemalagd och genomförd undervisningstid.

Finns det brister avseende undervisningstid även i kurser som påbörjats läsåret 2023/24?

Skolinspektionen bedömer att det även under innevarande läsår, läsåret 2023/24, finns allvarliga och omfattande brister avseende elevernas undervisningstid i kurser som påbörjats detta läsår. Vid en stickprovskontroll kan Skolinspektionen konstatera att huvudmannens beslut om antal undervisningstimmar och schemalagd undervisningstid läsåret 2023/24 inte stämmer överens på så sätt att för lite tid har schemalagts. Detta trots att huvudmannen uppgett att den garanterade undervisningstiden följts upp vid både höst-, jul- och påsklov.

Skolinspektionen konstaterar att det finns pågående kurser under detta läsår i vilka eleverna inte kommer att få beslutade undervisningstimmar. Skolinspektionen har jämfört huvudmannens beslut om undervisningstid med gällande scheman (se Tabell 2 ovan). Under skolbesöket i mars 2024 uppmärksammade Skolinspektionen rektorn på kurser som enligt ingivna scheman innehåller för få undervisningstimmar relaterat till huvudmannens beslut om undervisningstid.

Därefter har huvudmannen sett till att mer undervisningstid schemaläggs. Denna justering av schemalagd tid görs dock i ett för sent skede då det inte heller genom detta tillägg av undervisningstid är möjligt att kompensera för utebliven undervisningstid innan kurserna avslutas. Detta gäller främst på försäljnings- och serviceprogrammet, där det både i årskurs 2 och 3 har schemalagts för lite undervisningstid även under läsåret 2023/24. Skolinspektionen har kontrollräknat majoriteten av de pågående kurserna inom programmet och för såväl årskurs 2 som årskurs 3 saknas det sammanlagt 93–115 undervisningstimmar i pågående kurser under läsåret 2023/24. För eleverna i årskurs 3 på försäljnings- och serviceprogrammet har huvudmannen inför detta läsår visserligen beslutat att läsåret ska omfatta över 300 undervisningstimmar mer än vad som egentligen var planerat, eftersom eleverna gick miste om undervisningstid under föregående läsår. Trots det har inte huvudmannen förvissat sig om att den tiden är schemalagd och faktiskt genomförs. På försäljnings- och serviceprogrammet saknas det totalt sett närmare 300 timmar för eleverna i årskurs 3, som enligt huvudmannen ska fördelas ut utöver alla ordinarie lektioner under läsårets tio sista veckor.

Skolinspektionen kan dock utifrån skolans nya scheman konstatera att den tid som nu lagts ut inte är tillräcklig för att kompensera för den beslutade undervisningstid eleverna inte fått under tidigare terminer. I Skolinspektionens sammanställning av undervisningstid är inte inställda lektioner beaktade. Till exempel har lektioner i kurserna Personlig försäljning 3 och Inköp 1 ställts in under några veckor i början på vårterminen 2024. Vidare var kursen Affärsutveckling och ledarskap schemalagd med tre lektioner i veckan på elevernas schema, men eleverna hade, av schematekniska skäl, endast undervisning två lektioner i veckan mellan jullov och påsklov läsåret 2023/24. Det innebär att genomförd undervisningstid är än mindre än vad som framgår i beräkningarna ovan. Skolinspektionen har också gjort en översiktlig kontroll av övriga kurser på programmet när det gäller beslutad tid jämfört med schemalagd tid. Schemalagd tid i dessa kurser överensstämmer i huvudsak med beslutad tid. Då dessa kurser schemalagts i enlighet med den tid som beslutats i timplanen har eleverna i dessa kurser inte fått någon

undervisningstid utöver den beslutade som i sammanräkningen av den totala undervisningstid eleverna fått kan uppväga för den tid som gått förlorad. Det finns alltså inte extra tid i dessa kurser som gör att den undervisningstid eleverna totalt får uppgår till garanterad undervisningstid. Skolinspektionen bedömer därmed att eleverna i årskurs 3 på försäljnings- och serviceprogrammet inte kommer erhålla sin garanterade undervisningstid, vilket är mycket allvarligt.

Det finns även pågående kurser på samhällsvetenskapsprogrammet samt programgemensamma kurser som kommer att omfattas av för få undervisningstimmar under läsåret 2023/24. Enstaka kurser omfattar mer undervisningstid än vad huvudmannen beslutat, ett förhållande som kan påverka den garanterade undervisningstiden för en elev, men inte kompensera för den beslutade undervisningstid i en enskild kurs som eleverna inte fått. Men inte heller ur det mer övergripande perspektivet avseende garanterad undervisningstid, står denna extra tid i paritet med den undervisningstid som gått förlorad.

De elever som gick ut årskurs 3 läsåret 2022/23 fick inte den garanterade undervisningstiden och Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte heller tar ansvar för att eleverna framgent ska erhålla sin garanterade undervisningstid. Under två läsår har många elever inte fått den undervisningstid huvudmannen beslutat om och i vissa fall inte heller den garanterade undervisningstiden. Huvudmannen har inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att säkerställa att eleverna får korrekt undervisningstid, trots att detta påtalades i Skolinspektionens tidigare beslut den 27 februari 2023.

Skolinspektionen konstaterar även att huvudmannen inte kan redogöra för hur elever ska få sin garanterade undervisningstid. Timplanen har ändrats, scheman har justerats vid flera tillfällen och undervisningen i kurser har pausats för att sedan återupptas. Huvudmannen har vidare beslutat om olika undervisningstid i kurser på olika program, detta trots att eleverna får undervisning i samma undervisningsgrupp. Huvudmannen har inte förvissat sig om hur undervisningstiden i praktiken har schemalagts och genomförts. Det är mycket allvarligt att detta problem kvarstår och att nya brister fortsatt drabbar de elever som går på skolan.

Mot bakgrund av att för lite undervisningstid schemalagts i kurser på samtliga program under läsåret 2023/24 bedömer Skolinspektionen att bristerna är allvarliga och omfattande. Bristerna har sammantaget pågått under en längre tid och nya brister har uppkommit trots tidigare föreläggande. Förhållandet att huvudmannen i mitten av vårterminen 2024 uppmärksammat och försökt justera detta i ett sent skede efter påpekande från Skolinspektionen påverkar inte Skolinspektionens bedömning av allvaret i bristerna. Trots de justeringar av undervisningstid som gjorts kommer inte alla elever som avslutar sin gymnasieutbildning vid vårterminen 2024 att ha fått den garanterade undervisningstiden.

Sammanfattningsvis kan Skolinspektionen konstatera att det vid Thoren Business School Växjö under de senaste läsåren förelegat stora brister avseende

undervisningstiden, vilken är en helt central resurs i gymnasieskolan. Huvudmannen har inte följt Skolinspektionens föreläggande den 27 februari 2023 och de brister som förelegat i undervisningstiden under läsåret 2022/23 har inte åtgärdats. Dessutom har nya brister avseende undervisningstiden uppstått under läsåret 2023/24. När huvudmannen återigen, liksom under vårterminen 2023, i ett sent skede under läsåret agerar och beslutar om mer tid i kurser är huvudmannen tvungen att fördela tid på de kurser som just nu pågår. Det gör att elever kan få betydligt mer tid i kurser som inte är i samma ämne, eller ämnesområde, som de kurser där undervisningstid gått förlorad. Att eleverna går miste om undervisningstimmar i en kurs inverkar negativt på elevernas möjligheter att tillägna sig goda kunskaper i kursen och att nå målen för utbildningen. Att undervisning genomförs enligt beslutade undervisningstimmar i en kurs är också en förutsättning för att lärare ska kunna göra en rättvis och likvärdig bedömning och betygssättning. En stor andel av eleverna har inte heller nått godkänt betyg i en del av de kurser som omfattats av för lite undervisningstid.

Särskilt stöd

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen bedömde i beslutet den 27 februari 2023 att det fanns allvarliga brister i skolans arbete med att anmäla och utreda elevers behov av särskilt stöd. Huvudmannen förelades att vid minst ett tillfälle innan den 20 mars 2023 informera samtliga lärare om skollagens krav kring när de ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd och tydliggöra skolans rutiner för detta, samt att för varje anmälan om behov av särskilt stöd som inkommer till rektorn eller den rektorn har delegerat det till, ska rektorn se till att starta en utredning.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Inhämtade uppgifter

Skolinspektionen har avseende skolans arbete med särskilt stöd tagit del av huvudmannens redovisning i juni 2023 och kompletterande yttranden från huvudmannen. Skolinspektionen har även genomfört intervjuer med rektorn, specialpedagoger och lärare under hösten 2023 och våren 2024.

Skolinspektionen har tagit del av följande dokumentation. Samtliga utredningar om särskilt stöd och åtgärdsprogram som beslutats efter den 27 februari 2023 fram till och med september 2023. En ny lista avseende anmälningar om särskilt stöd som inkommit till och med september 2023, vilka utredningar som startats och vilka beslut om åtgärdsprogram som fattats. Därefter har Skolinspektionen i mars 2024 tagit del av skolans samtliga åtgärdsprogram. Skolinspektionen har även tagit del av betygskataloger för vårterminen 2023 samt betygskatalog för betyg satta i kurser som avslutats under höstterminen 2023. I mars 2024 har Skolinspektionen även

tagit del av elevhälsans sammanställning¹² av de elevärenden som under läsåret 2023/24 är aktuella inom området extra anpassningar och särskilt stöd.

Har huvudmannen följt det tidigare föreläggandet

Huvudmannens redovisning i korthet

Av huvudmannens redovisning i juni 2023 framgår bland annat att de har genomfört och följt upp flera informationsinsatser där skollagens krav gällande särskilt stöd har behandlats under vårterminen 2023. De har även följt upp skolans arbete med stöd. Rektorn har sett till att det har startats en utredning för varje anmälan om särskilt stöd. En ny specialpedagog, med tjänsteomfattning 100 procent, har anställts på skolan från och med höstterminen 2023. Därmed anser huvudmannen att de åtgärder som Skolinspektionen har krävt är genomförda.

Uppgifter om informationsinsatser angående anmälan om särskilt stöd vårterminen 2023

Huvudmannen har i sin redovisning i juni 2023 uppgett att de bland annat den 7 och 8 mars 2023 har genomfört flera informationsinsatser där skollagens krav gällande särskilt stöd har behandlats. Mot slutet av vårterminen 2023 följde huvudmannen upp att all undervisande personal fått denna information.

Därefter har huvudmannen, som framgår nedan, även i yttrande den 14 november 2023 uppgett att rutinerna inte var tydliga och kända av alla under vårterminen 2023 och att det säkert funnits en osäkerhet kring vad lärarna kan och ska göra. I yttrande den 17 november 2023 uppger huvudmannen att huvudmannens processtödjande specialpedagog i augusti 2023 återigen förtydligade huvudmannens riktlinjer och skollagens bestämmelser kring extra anpassningar och särskilt stöd för all personal.

Anmälan om och utredning av behov av särskilt stöd under perioden 27 februari 2023–15 juni 2023

Av huvudmannens redovisning i juni 2023 framgår att det inkommit åtta anmälningar om behov av utredning för särskilt stöd efter Skolinspektionens beslut i februari 2023. Huvudmannen har angett både datum för när anmälan om särskilt stöd mottagits samt när utredningen om särskilt stöd har startats eller ska starta. Anmälningarna avser elever i dåvarande årskurs 1 och 2. För en elev beslutades att utarbeta åtgärdsprogram och för tre elever beslutades att inte utarbeta åtgärdsprogram. För tre elever som anmäldes i juni 2023 beslutades att utredning ska startas vid inledningen av höstterminen 2023. En av de anmälda eleverna har slutat vid skolan.

Enligt huvudmannens redovisning i juni 2023 skulle utredning startas för två elever vid inledningen av höstterminen 2023. Av elevhälsans sammanställning framgår att

¹² Skolinspektionens anmärkning: Sammanställningen visar pågående elevärenden inom arbetet med särskilt stöd. Eleverna kan till exempel vara noterade som anmälda, som att de ska utredas eller har ett åtgärdsprogram som ska utvärderas.

det inte genomförts någon utredning för en av eleverna som återigen anmäldes för särskilt stöd den 29 november 2023. I mars 2024 har det fortfarande inte startats någon utredning om särskilt stöd för den eleven. För den andra eleven har det genomförts en utredning om särskilt stöd i december 2023 och tagits beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram.

En ny specialpedagog började på skolan i augusti 2023 och uppgav i intervju höstterminen 2023 att två elever¹³, som står med på förteckningen över utredda elever i huvudmannens redovisning i juni 2023, inte har utretts för särskilt stöd.

Flera lärare uppger i intervju under höstterminen 2023 att de anmälde fler elever för särskilt stöd under vårterminen 2023 än som blev utredda. Enligt lärare var elevhälsoteamet underbemannat under vårterminen och när lärarna anmälde många elever så klarade inte elevhälsan att ta hand om det. En lärare uppger att cirka hälften av eleverna i en klass i årskurs 3 anmäldes i mars 2023. Lärare ger vidare som exempel att de under vårterminen 2023 gjort anmälan om särskilt stöd för ett flertal elever i en klass i årskurs 1, där 15 av 26 elever vårterminen 2023 erhöll betyget F i tre eller fler kurser. Enligt lärarna har det inte genomförts någon utredning om särskilt stöd för dessa elever, vilket bekräftas av huvudmannens redovisning.

Rektorn uppger i intervju höstterminen 2023 att det genomfördes diskussioner med huvudmannen under vårterminen 2023 om att specialpedagogens tjänst behövde utökas. Enligt rektorn fungerade inte rutinerna för arbetet med stöd under läsåret 2022/23, dels var lärarna dåliga på att anmäla elever som eventuellt var i behov av särskilt stöd, dels tog elevhälsoteamet inte hand om de anmälningar som gjordes. Avseende den klass i årskurs 1 där 15 av 26 elever erhöll betyget F i tre eller fler kurser under läsåret 2022/23 uppger rektorn att det finns flera elever som borde ha blivit utredda för särskilt stöd och ha åtgärdsprogram. I den klassen sattes det under vårterminen 2023 in en resursperson att ge stöd på gruppnivå, men under höstterminen 2023 saknades utrymme av ekonomiska skäl att fortsätta med åtgärden.

Huvudmannen uppger i synpunkter på tillsynsprotokollet den 14 november 2023 bland annat följande avseende skolans arbete under vårterminen 2023. Med anledning av det fåtal utredningar om särskilt stöd som genomfördes under vårterminen 2023 så hade elevhälsan beräknat att extra anpassningar var tillräckliga. Rutinerna var däremot inte tydliga och inte kända av alla under vårterminen 2023. Huvudmannen uppger även att anledningen till att det inte genomfördes några utredningar om särskilt stöd för elever i förra läsårets årskurs 3 framförallt berodde på att specialpedagogisk kompetens saknades under tidigare år. Det fanns lärare som gjorde anmälan om särskilt stöd under vårterminen 2023 men där elevhälsans mottagande av anmälan brast.

¹³ Elev 53 och 54 enligt elevförteckning tillhörande skolbesöket i september (aktbilaga 48). Elev 34 och 21 enligt ny elevförteckning (aktbilaga 77).

Enligt betygskatalogen för läsåret 2022/23, samt enligt examens- och studiebevis för årskurs 3, var det 23 av totalt 62 elever som inte erhöll gymnasieexamen på grund av låg måluppfyllelse.

Kvarstår brister i arbetet med elevers behov av särskilt stöd?

Anmälan och utredning om särskilt stöd

Intervjuer hösten 2023

Skolans personal och rektorn uppger bland annat följande i intervjuer som hölls under höstterminen 2023.

I augusti 2023 började en ny specialpedagog på skolan som uppger bland annat följande avseende arbetet med särskilt stöd höstterminen 2023. Undervisande lärare ska ta kontakt med mentorn och mentorn gör sedan en anmälan till elevhälsan när läraren befarar att en elev riskerar att få betyget F i en kurs. Ibland avvaktar elevhälsan med att starta en utredning, till exempel om inte alla lärare ger extra anpassningar. Fyra utredningar om särskilt stöd är på gång under höstterminen 2023. Det är många elever som borde ha uppmärksamrats under förra läsåret och som fortfarande inte har anmälts.

Skolinspektionen frågar specialpedagogen om vad som finns dokumenterat inom området extra anpassningar, särskilt stöd och frånvaro gällande 18 olika elever, som utifrån uppgifterna i betygskatalogen från juni 2023 identifierats ha så låg måluppfyllelse att de riskerar att inte erhålla gymnasieexamen. Specialpedagogen uppger att det inte finns någon dokumentation alls avseende nio av dessa elever. Eleverna är inte nämnda på möten eller anmälda för utredning av behov av särskilt stöd varken under våren 2023 eller hösten 2023. Specialpedagogen visste inte att det är så här många elever som har låg måluppfyllelse och att det saknas struktur på arbetet kring särskilt stöd.

Avseende skolans rutin för anmälan om särskilt stöd uppger lärare i intervju höstterminen 2023 bland annat följande. De skriver i en digital fil vad anmälan gäller. Sedan ska läraren ge eleven extra anpassningar i fyra veckor, vilka därefter utvärderas för att se om anpassningarna ska förändras. Om extra anpassningar efter utvärdering sedan inte fungerar blir det en anmälan till rektorn om utredning av särskilt stöd. Men det blir inte alltid en anmälan om särskilt stöd, utan det stannar med att mentorer tar upp elevers svårigheter på möten och sedan händer inget mer. Flera lärare uppger att de både föregående läsår och under höstterminen 2023 har berättat att det finns många elever i en klass¹⁴ i nuvarande årskurs 2 som har låg måluppfyllelse och behöver utredas för särskilt stöd men att det inte skett. Av betygskatalogen framgår att 20 av 26 elever i den klassen höstterminen 2023 hade så låg måluppfyllelse i kurser som avslutats till och med den 27 oktober 2023 att de riskerar att inte nå gymnasieexamen.

¹⁴ Skolinspektionens anmärkning: Detta är den klass som nämns ovan där 15 av 26 elever erhölet betyget F i tre eller fler kurser under vårterminen 2023.

Rektorn uppger i intervju höstterminen 2023 att lärarna från och med höstterminen 2023, måste ha testat extra anpassningar innan eleven tas upp på elevhälsans möten. Enligt huvudmannens riktlinjer ska lärarna testa extra anpassningar i fyra veckor, sedan utvärderas insatserna och om de fungerar fortsätter samma insatser i fyra veckor, annars genomförs justeringar. Om extra anpassningar därefter inte anses tillräckliga beslutar rektorn om en utredning om särskilt stöd ska genomföras.

Huvudmannens synpunkter på tillsynsprotokollet den 14 november 2023 och komplettering den 17 november 2023

Arbete med stödinsatser inom ramen för extra anpassningar och särskilt stöd genomfördes under vårterminen 2023, men utan tillräckligt tillfredställande resultat, därav huvudmannens utökning av specialpedagog från 20 till 100 procent inför höstterminen 2023. Huvudmannens processtödjande specialpedagog träffade all personal den 18 augusti 2023 för att återigen förtydliga huvudmannens riktlinjer och skollagens bestämmelser kring extra anpassningar och särskilt stöd.

Idag har rutinerna förtydligats för att kunna identifiera elevers behov och det finns tydliga rutiner för hur lärarna ska agera när extra anpassningar inte är tillräckliga. Det kommer dock att dröja till våren 2024 innan skolan ser effekter av den förstärkta elevhälsan. Att det nu finns omkring 30 elever i årskurs 2 och 3 som riskerar att inte nå gymnasieexamen på grund av låg måluppfyllelse beror på att den specialpedagogiska kompetensen har saknats och den totala resursen för elevhälsan varit för liten. Skolan har bättre beredskap nu och arbetar igenom elevärendena så fort det går.

Under perioden den 8 augusti – 10 november 2023 arbetade en specialpedagog med omfattningen 100 procent. Under inledningen av höstterminen 2023 har skolan prioriterat att utreda behov av särskilt stöd för elever med stor andel F från vårterminen 2023. Från och med den 16 november 2023 arbetar en annan specialpedagog 80 procent efter att den tidigare specialpedagogen avslutat sin tjänst.

Intervjuer i mars 2024

Skolans personal och rektorn uppger bland annat följande i intervjuer i mars 2024.

Personal med specialpedagogisk kompetens uppger bland annat följande. Den sammanställning över aktiva elevärenden (elevhälsans sammanställning) som Skolinspektionen tagit del av visar vilka elever som lärare tagit upp på möten tillsammans med elevhälsan och som riskerar F i betyg under perioden maj 2023 till och med februari 2024. Dessa möten sker varje vecka och varje klass diskuteras var fjärde vecka. Lärare kan inte själva göra en anmälan om särskilt stöd direkt på mötet, eftersom extra anpassningar först ska diskuteras med andra undervisande lärare och utvärderas tre gånger. Efter tre utvärderingar kan lärare göra anmälan om särskilt stöd till elevhälsan, det är ett gemensamt beslut som tas på mötet. Elevhälsan tar med sig ärendet till "eht", ett möte med elevhälsans personal och rektorn. På eht beslutas därefter om en anmälan om särskilt stöd ska göras. Utifrån

skolans rutin har det startats utredningar efter varje mottagen anmälan om särskilt stöd, vilket fram till april 2024 är 15 utredningar. Det är många elever som har betyget F och det är låg måluppfyllelse på skolan. Just nu finns det inte tid för alla arbetsuppgifter som ingår i det specialpedagogiska uppdraget. Det är inte tillräckligt med specialpedagog på 80 procent och det finns behov av speciallärare. Efter jul har det börjat en lärare som ska arbeta språkutvecklande med elever, samt en lärare som delvis arbetar som resurs. Samma vecka som Skolinspektionen besökte skolan ska mentorerna för årskurs 3 ha ett möte där elevernas måluppfyllelse ska sammanställas och det ska läggas upp en plan för eleverna. Ingen utredning om särskilt stöd för elever i årskurs 3 är dessförinnan inplanerad, men det kommer det att bli efter mötet.

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med åtta lärare som arbetat på skolan under läsåret 2023/24, fem av lärarna arbetade även på skolan föregående läsår. Lärarna uppger samstämmigt att de undervisar elever som riskerar F i betyg i kurser trots att de ger eleverna extra anpassningar. Några lärare uppger att det är så många elever i klasserna som har behov av extra anpassningar att de inte hinner ge stöd åt alla under lektionstid. Under läsåret har lärarna samtalat om elevernas svårigheter på möten med elevhälsan och berättat att elever riskerar F i betyg trots att de ger dem extra anpassningar, samt att lärarna har justerat insatta extra anpassningar. Det är ganska vanligt att elever även har F i redan betygssatta kurser. Ett fåtal lärare uppger att de inte gjort en anmälan om särskilt stöd trots att de borde gjort det. Enstaka lärare uppger att det beror på att det ändå inte händer något efter att de gjort en anmälan. Ungefär hälften av de intervjuade lärarna uppger att det även finns elever som andra lärare har anmält och att de därför inte gjort det själva. Det gäller sammanlagt sexton elever¹⁵, där lärarna uppger att eleverna riskerar F även i deras kurs trots att de ges extra anpassningar. Enligt lärarna sker det hela tiden diskussioner på möten om dessa elever och elevhälsan har redan vetskap om att eleverna behöver utredas för särskilt stöd. Enligt de flesta lärare har de gjort anmälan vid ett flertal tillfällen, både under hösten 2023 och under våren 2024, samt i vissa fall även under föregående läsår. Av sju lärares uppgifter framgår att de sammanlagt anmält 32¹⁶ elever för att utredas om de har behov av särskilt stöd.

Skolinspektionen har främst ställt frågor om lärare gjort anmälan om särskilt stöd för elever i årskurs 2 och 3, där eleverna har F i betyg i avslutade kurser. Av lärarnas utsagor framgår att 29 av de 32 anmälda eleverna går i årskurs 2 och 3, och tre elever¹⁷ går i årskurs 1. Av elevhälsans sammanställning framgår att 10 av 29 elever i årskurs 2 och 3 är pågående elevärenden. Avseende en elev är det oklart om ett ärende pågår, en elev har slutat på skolan. Flertalet av de anmälda eleverna i årskurs 2 och 3 finns följaktligen inte noterade i elevhälsans sammanställning över

¹⁵ Elev 5, 13, 15, 16, 20, 21, 22, 23, 24, 32, 36, 47, 48, 49 och 50

¹⁶ Elev 3, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 21, 23, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 38, 39, 51, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 66, 67, 70 och 71

¹⁷ Elev 56, 57 och 58

elever som finns noterade inom ramen för skolans arbete med anmälan, utredning och åtgärder avseende särskilt stöd.

Rektorn uppger bland annat följande i intervju i mars 2024. När lärare testat extra anpassningar och märker att eleven inte når betygskriterierna väljer läraren att anmäla eleven till ett möte där elevhälsan, rektorn och andra undervisande lärare deltar. Där pratar personalen om vilka extra anpassningar som läraren har testat och om dessa ska justeras. En lärare kan inte göra en anmälan om särskilt stöd direkt på mötet, det ska först ske diskussioner i kollegiet. Extra anpassningar utvärderas alltid för att se så att de ger effekt innan det görs en anmälan om särskilt stöd. Lärare har lyft elever men det har inte varit tydligt att det blivit en anmälan om särskilt stöd. Nyligen har rektorn tydliggjort ansvaret kring att göra anmälan om särskilt stöd eftersom det har varit ett systematiskt fel i den processen, så nu kommer anmälningar öka i antal. Elevhälsans sammanställning som Skolinspektionen tagit del av stämmer och där framgår vilka elever som fram till Skolinspektionens besök anmäls för särskilt stöd. Huvudmannen har tagit fram en lista på elever som riskerar att inte nå gymnasieexamen, den erhöll skolan en gång under hösten 2023 och en gång under våren 2024. Efter Skolinspektionens besök ska rektorn samla mentorerna för att kartlägga och göra upp en plan för att elever i årskurs 3 ska kunna nå gymnasieexamen. Mentorns roll avseende elevernas måluppfyllelse har tydliggjorts sedan rektorn började sin tjänst, och rektorn förväntar sig att antalet utredningar om särskilt stöd därmed kommer att öka. Specialpedagogen arbetar intensivt för att göra alla utredningar om särskilt stöd, det är ett stort arbete som specialpedagogen har framför sig.

Dokumentation avseende elever som är aktuella inom arbetet med särskilt stöd

I elevhälsans sammanställning framgår som nämnts ovan de elevärenden som under läsåret 2023/24 är aktuella inom området extra anpassningar och särskilt stöd¹⁸. Av sammanställningen framgår att det finns 14 pågående elevärenden i årskurs 3. Det har genomförts tre¹⁹ utredningar om särskilt stöd där det fattats beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram. För två elever²⁰ framgår att det sattes in extra anpassningar i maj 2023 och det har genomförts tre utvärderingar under perioden augusti 2023 – januari 2024. Totalt 11 elever som finns noterade som pågående elevärenden har enligt sammanställningen inte anmäls för särskilt stöd. Av betygskataloger framgår att det är minst 11 av ovan nämnda 14 elever som har så låg måluppfyllelse utifrån redan betygssatta kurser att de inte kommer att erhålla gymnasieexamen som det ser ut utifrån betygssatta kurser till och med höstterminen 2023.

¹⁸ Det finns ett antal elevnamn som inte har någon notering och inte har några pågående insatser, dessa har inte tagits med i sammanfattningen.

¹⁹ Elev enligt ny elevförteckning: 3, 6 och 68

²⁰ Elev 44 och 69

I årskurs 2 finns 14 pågående elevärenden, varav det startats utredning om särskilt stöd för 10 elever²¹. Det har inte startats utredningar för två²² anmälningar om särskilt stöd som inkom den 29 november respektive den 20 december 2023. Två elever får extra anpassningar sedan september 2023, vilka utvärderats två respektive tre gånger. Det finns fyra²³ beslut om att utarbeta åtgärdsprogram och sex²⁴ beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram.

Vid en jämförelse mellan elevhälsans sammanställning över pågående ärenden och lärarnas utsagor framgår att det finns 17 elever²⁵ i årskurs 2 och 3 som lärare anser sig anmält för att utredas om de har behov av särskilt stöd, men där det varken noterats att anmälan är gjord eller att en utredning om särskilt stöd har startats. Av betygskataloger och lärarintervjuer framgår att ungefär hälften av dessa 17 elever riskerar att inte erhålla gymnasieexamen utifrån betygssatta kurser till och med höstterminen 2023.

Av betygskataloger framgår att det är över 30 elever i årskurs 2 och 3 på skolan som har så låg måluppfyllelse utifrån redan betygssatta kurser att de riskerar att inte erhålla gymnasieexamen.

Huvudmannens synpunkter på tillsynsprotokollet den 10 april 2024

Skolan har haft tillgång till kvalificerad specialpedagogisk kompetens under både föregående och innevarande läsår. Huvudmannen har uppmärksammat att specialpedagogen i intervjun uppger att det på eht beslutas om en utredning av en elevs behov av särskilt stöd ska startas eller inte, efter att en anmälan inkommit. Huvudmannen har omedelbart informerat rektor om skyldigheten att starta en utredning av en elevs behov av särskilt stöd om en anmälan inkommit och skolan arbetar nu även i denna del enligt författningskraven. En lärare kan anmäla en stark oro för en elev direkt till specialpedagogen. Om det då blir tydligt att läraren testat olika typer av extra anpassningar under en tid men ändå inte ser en progression kan rektor ta beslut om att en utredning av en elevs behov av särskilt stöd ska inledas. Huvudmannen vill förtydliga att lärare närsomhelst kan anmäla till rektor att extra anpassningar inte varit tillräckliga. På elevgenomgången identifieras elevens behov utifrån ett helhetsperspektiv och extra anpassningar beslutas. De extra anpassningarna utvärderas efter fyra veckor och om utvärderingen visar att de extra anpassningarna inte är tillräckliga justeras och intensifieras dessa. Eleven får därefter stöd enligt de extra anpassningar som överenskommit under ytterligare fyra veckor varpå en ny utvärdering sker. Om utvärderingen vid detta tillfälle visar att extra anpassningar fortsatt inte varit tillräckliga upprättas en anmälan till rektor. Detta innebär att det i normalfallet går fyra + fyra veckor innan en utredning startas, dock görs en individuell bedömning i varje enskilt fall och om det föreligger särskilda skäl att tro att extra anpassningar inte kommer att vara

²¹ Elev 12, 13, 21, 28, 29, 36, 48, 49, 54 och 55

²² Elev 56 och 34

²³ Elev 13, 54 och 55.

²⁴ Elev 12, 21, 28, 29, 36, 48 och 49

²⁵ Elev 8, 11, 14, 15, 16, 20, 23, 31, 32, 33, 39, 51, 59, 66, 67, 70 och 71

tillräckliga så görs en anmälan till rektor. Det har skett ett systematiskt arbete utifrån skollagens bestämmelser gällande extra anpassningar och särskilt stöd redan innan Skolinspektionen påtalade detta som en brist. Huvudmannen har därefter genomfört omfattande och kontinuerliga insatser för att säkerställa att skolan följer författningarnas krav även i dessa delar.

Huvudmannens komplettering den 19 april 2024

Från och med den 29 april 2024 och terminen ut införs extra lärarstöd inom vissa ämnen. Under denna period införs även ett extra matematikstöd i form av att tre timmars ”matteverkstad” erbjuds på tisdagar och onsdagar. Genom att tillhandahålla dessa extra resurser strävar skolan efter att intensifiera undervisningen och stödet för eleverna, med målet att hjälpa dem att uppnå sina utbildningsmål på ett mer effektivt sätt.

Rättslig reglering

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till elevers olika behov. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. (1 kap. 4 § skollagen).

Av förarbeten framgår att avsikten med bestämmelsen är att uppmärksamma det ansvar huvudmän har för att vid resursfördelning, organisation och val av metoder och arbetssätt anpassa verksamheten till elevers skilda förutsättningar och behov (prop. 2009/10:165, s. 221 f).

Om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att eleven är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. (3 kap. 7 § skollagen.)

Av förarbetena framgår att regeringen, mot bakgrund av gymnasieskolans kursutformning anser att bedömningen av en elevs stödbehov i gymnasieskolan bör göras utifrån en helhetsbedömning av elevens förutsättningar att klara hela utbildningen. Det kan t.ex. innebära att stödåtgärder bör sättas in redan i inledningen av en kurs. (Se prop. 2017/18:183, s.39 f.)

Lärare är skyldiga att anmäla till rektor om det kan befaras att en elev inte kommer att nå kunskapskraven. Grund för en sådan bedömning kan vara uppnådda resultat inom ramen för undervisning, resultat på nationella prov i ämnen där nationella prov ges eller uppgifter från andra lärare, övrig skolpersonal, elev eller elevs vårdnadshavare. Att sådana bedömningar skyndsamt förs vidare till rektor är avgörande för att rektor ska kunna initiera en utredning om en elevs behov av särskilt stöd. [...] Det finns ingen definition av begreppet "behov av särskilt stöd" i lagen. Det är heller inte möjligt att i lagtext närmare definiera vilka förutsättningar som ska finnas för att stöd ska ges i skolarbetet. Bestämmelserna måste därför bli allmänt hållna och knyts till ett ansvar för skolan att utreda elevens stödbehov. Det är viktigt att skolan inte väntar för länge med att utreda en elevs eventuella behov av särskilt stöd. Utredningen ska göras i samråd med den berörda eleven och med beaktande av bestämmelsen om särskild hänsyn till barnets bästa. Om denna utredning visar att eleven är i behov av särskilt stöd för att kunna nå målen ska sådant stöd ges. (Se prop. 2009/10:165 s. 286ff.)

Varje elev ska ha en mentor som ska följa elevens kunskapsutveckling och studiesituation med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet. Mentorn ska särskilt uppmärksamma tecken på att eleven kan behöva stöd och i så fall skyndsamt informera berörd skolpersonal. (15 kap. 19 a § skollagen)

Att utbildningen är kursutformad innebär att eleverna får slutliga betyg i varje kurs och inte ett slutligt betyg per ämne. För att få en gymnasieexamen ska en elev ha godkända betyg motsvarande minst 2 250 poäng av 2 500 möjliga poäng samt godkända betyg i vissa angivna kurser (16 kap. 26-28 §§ skollagen).

Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen, elevhälsan och studie- och yrkesvägledningen utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar, särskilt stöd samt andra stödåtgärder som de behöver (Förordning om läroplan för gymnasieskolan [2011:144], nedan Lgy 11, 2.6 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens bedömning

Har huvudmannen följt det tidigare föreläggandet?

I Skolinspektionens beslut den 27 februari 2023 förelades huvudmannen att vid minst ett tillfälle innan den 20 mars 2023 informera samtliga lärare om skollagens krav kring när de ska anmäla till rektor att en elev kan vara i behov av särskilt stöd och tydliggöra skolans rutiner för detta. Huvudmannen förelades vidare att se till att för varje anmälan om behov av särskilt stöd som inkommer till rektor eller den rektor har delegerat det till, ska rektor starta en utredning. Rektor ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektor under perioden den 27 februari 2023 till den 15 juni 2023 samt vilket datum utredning har startat för respektive elev.

I redovisningen av vidtagna åtgärder i juni 2023 uppger huvudmannen att de åtgärder som Skolinspektionen krävt är genomförda.

Informationsinsatser

Huvudmannen har genomfört informationsinsatser den 7–8 mars 2023. Huvudmannen uppger i sin redovisning även att det i slutet av vårterminen följdes upp att all personal fått informationen. Huvudmannen har senare ändrat sina uppgifter och uppger i november 2023 att rutinerna inte var kända av alla under vårterminen 2023. Skolinspektionen kan mot denna bakgrund konstatera att huvudmannen inte inom redovisningstiden följt föreläggandet i delen som avser att tydliggöra skolans rutiner för anmälan. Huvudmannen har uppgett att ytterligare informationsinsatser därefter genomförts vid inledningen av höstterminen 2023.

Anmälan och utredning av elevers behov av särskilt stöd

Huvudmannen uppger i november 2023 att det funnits fortsatta brister i arbetet med särskilt stöd under vårterminen 2023, och att det inte startats utredningar om elevernas stödbehov då mottagandet av lärares anmälningar brustit. Huvudmannen uppger även att elevhälsan behövde förstärkas.

Av Skolinspektionens utredning i ärendet framgår genom uppgifter från huvudman, rektor och lärare samt i den dokumentation som inhämtats att arbetet med särskilt stöd inte fungerade under vårterminen 2023. Huvudmannen uppgav i sin redovisning i juni 2023 att utredning av två elevers behov av särskilt stöd skulle starta vid inledningen av höstterminen 2023, vilket visat sig inte stämma. Utredning för en av eleverna gjordes först under senare delen av höstterminen 2023 och för den andra eleven hade det fortfarande i mars 2024 inte genomförts någon utredning. Vidare kan nämnas den klass i dåvarande årskurs 1 där 15 av 26 elever fick betyget F i kurser i sådan utsträckning att de riskerade att inte erhålla gymnasieexamen, men där elevers behov av stöd inte utreddes trots lärares anmälan. Rektorn uppger även i september 2023 att stödbehovet borde ha utretts för flera av eleverna. Av dokumentationen framgår att 20 av 26 elever i den aktuella klassen under höstterminen 2023 hade så låg måluppfyllelse att de riskerar att inte nå gymnasieexamen. Under vårterminen 2023 var det även känt på skolan att en stor andel elever i årskurs 3 hade så pass låg måluppfyllelse att eleverna inte skulle erhålla gymnasieexamen. Trots att lärare anmälde att de hade elever i årskurs 3 som behövde utredas för särskilt stöd genomfördes inte några utredningar för elever i årskurs 3 under våren 2023.

Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen sammanfattningsvis att huvudmannen inte heller har följt föreläggandet i denna del.

Det är anmärkningsvärt att huvudmannen i sin redovisning i juni 2023 uppger att åtgärderna avseende särskilt stöd har genomförts och att bristerna inte längre kvarstår, när det vid en närmare kontroll visar sig inte stämma. Huvudmannen har även under höstterminen 2023 ändrat den information man i juni 2023 lämnat i redovisningen av de åtgärder huvudmannen förelades att vidta i Skolinspektionens tidigare beslut. Detta ger Skolinspektionen anledning att ifrågasätta tillförlitligheten i de uppgifter som huvudmannen lämnar.

Kvarstår brister i arbetet med elevers behov av särskilt stöd?

Skolinspektionen konstaterar att det under vårterminen 2024 fortfarande saknas ett tydligt, känt och implementerat arbetssätt kring hur skolans personal gör en anmälan om att en elevs behov av särskilt stöd behöver utredas, vilket leder till att alla anmälningar lärare gör inte leder till att rektorn ser till att elevens behov av särskilt stöd utreds. Detta utgör brister i skolans arbete med särskilt stöd.

Vissa lärare uppger att de borde anmält elever för att utredas för särskilt stöd men inte gjort det. Skolans rutiner begränsar också lärarens möjlighet att uppfylla sin anmälningsskyldighet och göra en anmälan om särskilt stöd med effekt att en utredning för att utreda elevens stödbehov inleds. Av utredningen i ärendet framgår att extra anpassningar behöver utvärderas i olika omgångar efter att en lärare önskat göra en anmälan. Det är enligt skollagens krav inte frivilligt för rektorn att välja mellan att starta eller inte starta en utredning om särskilt stöd efter att en anmälan om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd inkommit. Utredningen kan vara olika omfattande, men rektorn är alltid skyldig att se till att elevens behov av särskilt stöd utreds.

Ovanstående brister innebär att ett stort antal elevers behov av särskilt stöd inte har utretts trots att lärare anmält detta. Flera av dessa elever riskerar också att inte nå gymnasieexamen. Bland annat finns 17 elever som lärare anser sig ha anmält för behov av särskilt stöd där det varken har noterats att en anmälan är gjord eller att en utredning har startats. Omkring hälften av dessa elever riskerar att inte nå gymnasieexamen. För ytterligare flera elever i årskurs 2 och 3, som finns antecknade i elevhälsans sammanställning av elever, vilka lärare önskat anmäla för utredning av särskilt stöd, har anmälan inte gått vidare och lett till en utredning. Flera av dessa elever, vilka går i årskurs 3, riskerar på grund av låg måluppfyllelse att inte erhålla gymnasieexamen. Samtidigt som inte alla anmälningar lärare gör leder till att en utredning startas visar utredningen i ärendet att situationen fortsatt under vårterminen 2024 är sådan att den specialpedagogiska kompetensen arbetar intensivt för att genomföra alla utredningar om särskilt stöd och att det är ett stort arbete som ska göras framöver. Enligt lämnade uppgifter är det många elever som har betyget F och det är låg måluppfyllelse på skolan. Skolans specialpedagogiska kompetens uppger att fler elever behöver utredas för särskilt stöd än vad det finns tid till. Huvudmannen är ytterst ansvarig för fördelningen av resurser och att denna sker efter elevernas förutsättningar och behov. Skolinspektionen kan konstatera att uppgifterna i ärendet tyder på att skolan har, och under en längre tid har haft, otillräckliga resurser i relation till elevernas förutsättningar och behov.

Skolinspektionen kan också konstatera att det finns brister i skolans arbete med att följa upp och stärka helheten i elevernas utbildning. Att utbildningen är kursutformad innebär att eleverna får slutliga betyg i varje kurs vilket ställer krav på att elevens kunskapsutveckling följs med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet. Visserligen har nuvarande rektor under vårterminen 2024 tydliggjort mentorns ansvar för detta, men det är tydligt att detta uppdrag varit eftersatt och att skolan inte haft helhetsperspektiv över elevernas studiesituation och särskilt uppmärksammat tecken på att elever kan vara i behov av särskilt stöd. Det kan

både förklaras med att mentorerna inte har haft ett uttalat ansvar för detta och med att strukturen för att motta anmälan om särskilt stöd inte fungerat. Av utredningen i ärendet framkommer att det vårterminen 2024, liksom föregående läsår, är känt på skolan att elever i årskurs 3 har så låg måluppfyllelse att eleverna löper hög risk att inte nå gymnasieexamen. Trots det har dessa elever inte uppmärksammats av elevhälsan innan mars 2024. Majoriteten av lärarna uppger att de har anmält elevers behov av särskilt stöd till rektorn och elevhälsan. Det kan dock konstateras att det under läsåret 2023/24 endast har genomförts tre utredningar om särskilt stöd för elever som går i årskurs 3. Rektorn uppger att det inte har varit tydligt när en anmälan om särskilt stöd har skett och rektorn har under vårterminen 2024 tydliggjort ansvaret kring att göra anmälan om särskilt stöd.

Ovan konstaterade förhållanden ger återigen, liksom vid Skolinspektionens tidigare beslut, en sammantagen bild av en verksamhet där ett stort antal elever, som lärare bedömt vara i behov av en utredning om särskilt stöd, inte får en sådan. Det är huvudmannen som har det övergripande ansvaret för att utbildningen genomförs i enlighet med de bestämmelser som gäller för verksamheten. Huvudmannen ska säkerställa att en skolenhet har förutsättningar och tillräckliga resurser för att efterleva författningarnas krav vad avser arbetet med särskilt stöd. Enligt uppgifter som lämnats i utredningen har måluppfyllelsen på skolan varit låg under en längre tid, vilket har varit känt för huvudmannen och rektorn. Det har under lång tid saknats ett fungerande arbete med särskilt stöd. Både lärare och rektor uppger att det finns flera elever med låg måluppfyllelse vars behov av särskilt stöd borde ha utretts. Huvudmannen har haft vetskap om flera elever som riskerar att inte nå gymnasieexamen. Trots denna samlade kännedom och Skolinspektionens beslut den 27 februari 2023 avseende brister under både läsåret 2021/22 och läsåret 2022/23 framgår inte att huvudmannen säkerställt att elevernas behov av en skyndsam utredning och eventuella stödbehov har tillgodosetts, varken under vårterminen 2023 eller höstterminen 2023. Brister föreligger fortsatt under vårterminen 2024.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att huvudmannen har brustit i sitt ansvarstagande för utbildningen och att det fortsatt föreligger allvarliga och omfattande brister i arbetet med särskilt stöd vid Thoren Business School Växjö. Det har sålunda förelegat brister under en längre tid, vilka inte åtgärdats trots att huvudmannen haft kännedom om dessa. Huvudmannen har genom sitt agerande även gett Skolinspektionen skäl att ifrågasätta tillförlitligheten i huvudmannens uppgifter. Huvudmannens uppgifter i april 2024 avseende den information som huvudmannen efter Skolinspektionens besök våren 2024 lämnat till rektor och huvudmannens bedömning att skolan nu arbetar enligt författningskraven föranleder inte Skolinspektionen att ändra sin bedömning av föreliggande brister.

Undervisningen i naturvetenskapliga ämnen

Undervisningen i de naturvetenskapliga ämnena kemi och biologi

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen bedömde i beslutet den 27 februari 2023 att det förelåg brister avseende lokaler och utrustning för de naturvetenskapliga ämnena kemi och biologi på naturvetenskapsprogrammet. Huvudmannen hade inte säkerställt att det fanns ändamålsenliga lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Skolan hade vid tidpunkten för tillsynsbesöket varken en lokal eller tillräckligt med utrustning för att kunna genomföra praktiska moment i nämnda ämnen.

Av beslutet framgår bland annat att den lokal som huvudmannen i tidigare tillsyn uppgett vara bokad för undervisningen i kemi endast nyttjats tre gånger under kursen Kemi 1 under vårterminen 2022. En annan lokal som omnämns är den som finns i huvudmannens grundskola, vilken även den nyttjats ett fåtal gånger, främst inom kursen Biologi 1. Av intervjuer med elever framgick att de inte självständigt planerat, genomfört, tolkat och redovisat experiment. Undervisande lärare uppger att eleverna aldrig själva har hanterat kemikalier inom kursen Kemi 1 som gavs vårterminen 2022.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder i juni 2023

Av huvudmannens yttrande framgår bland annat följande. Skolenheten har en laborationssal inklusive utrustning sedan december 2022. Under vårterminen 2023 gavs ingen kurs i ämnet biologi, men kursen Kemi 1 gavs både för årskurs 1 (fram till påsklovet) och som omläsningskurs för elever i årskurs 3 på naturvetenskapsprogrammet. Huvudmannen har även bifogat planeringar och information om laborationer som är genomförda bland annat i kursen Kemi 1 vårterminen 2023 och de beställningar för inköp som gjorts för undervisningen i naturvetenskapliga ämnen. Det framgår att cirka hälften av inköpen till laborationssalen gjorts innan Skolinspektionens första besök hösten 2022, ytterligare ett fåtal kemiska ämnen köptes in under höstterminen 2022. Under vårterminen 2023 köptes det in ett oxiderande ämne, en katalysator, ett grundämne, salter och en gas. Den 14 juni 2023 gjordes en beställning med förbrukningsmaterial, men inga ytterligare kemiska ämnen. Enligt huvudmannen har de säkerställt att material finns på plats och har tagit del av lärarnas lektionsplaneringar för att säkerställa att de naturvetenskapliga arbetsätten har hanterats inom ramen för de aktuella kurserna.

Av huvudmannens yttrande framgår vidare att av planeringen av genomförda laborationer, som fullföljts inom kursen Kemi 1 under våren 2023, genomfördes tre laborationer senare delen av vårterminen 2023. En laboration om kristallvatten, en

syra-bastitrering och en om elektrokemiska spänningsserien. Av den planering för kursen Kemi 1 som bifogats huvudmannens redovisning framgår att dessa tre laborationer var planerade att genomföras under veckorna 13, 16 respektive 20.

Intervjuer hösten 2023

Intervju med den lärare som undervisar i naturvetenskapliga ämnen

Läraren som undervisar i naturvetenskapliga ämnen uppger bland annat följande i intervju i september 2023. Under läsåret 2023/24 ges undervisning i kurserna Biologi 1 och 2, Kemi 1 samt Naturvetenskaplig specialisering. Elever i samtliga årskurser på naturvetenskapsprogrammet läser kursen Biologi 1 under höstterminen 2023, och för elever i årskurs 2 fortsätter den även under vårterminen 2024. Eleverna i årskurs 3 läser kursen Biologi 2 på vårterminen. Undervisningen i Biologi 1 under höstterminen 2023 har behandlat olika laborationer som läraren har demonstrerat, eleverna har inte genomfört egna laborationer än.

Läraren genomförde undervisning i Kemi 1 och naturvetenskaplig specialisering fram till vecka 18, 2023, under vårterminen och därefter var det olika vikarier som tog över all undervisning som läraren ansvarade för resterande del av läsåret 2022/23. För förra läsårets årskurs 3 gällde det kurserna Kemi 1 (omläsningskurs) samt Naturvetenskaplig specialisering. Vikarierna följde inte lärarens planering och läraren vet inte vilket innehåll som undervisningen behandlade.

Avseende kursen Kemi 1 anger läraren följande. Kursen pausades vid påsklovet 2023 för årskurs 1 på grund av att skolan prioriterade undervisning till förra läsårets årskurs 3 där en stor andel elever läste om kursen Kemi 1. Under vårterminen 2023 genomförde eleverna i årskurs 1 laborationer kring att bygga molekyler. Det är ingen direkt laboration eftersom det inte ingår kemiska ämnen. Eleverna fick göra en laboration i grupp innan kursen pausades. Läraren har inte genomfört de laborationer som framgår av planeringen från och med vecka 13. Fram till vecka 13 behandlade undervisningen kapitel 1 och 4 i läroboken, dessa kapitel repeteras nu i början av höstterminen. Enligt läraren har det hösten 2023 köpts in tillräckligt med material för att kursen Kemi 1 ska kunna behandla allt centralt innehåll, men det behöver köpas in mer inför att kursen Kemi 2 startar till vårterminen 2024.

Intervju med rektorn

Rektorn uppger bland annat följande i intervju i september 2023. Från och med vecka 18, 2023, anställdes en vikarie som genomförde laborationer i Kemi 1 och Naturkunskap 2 med dåvarande årskurs 3. Rektorn bad vikarien att ta med sig laborationsmaterial från sin andra arbetsplats, material som läraren kände sig bekväm att arbeta med. Rektorn bekräftar att Kemi 1 för dåvarande årskurs 1 och Naturvetenskaplig specialisering för dåvarande årskurs 2 pausades vid påsklovet 2023 och att kurserna pågår under detta läsår.

Intervju med vikarien som ansvarat för laborationer i ämnet kemi

Den lärare som vikarierade under vårterminen 2023 uppger bland annat följande i intervju i oktober 2023. Läraren är legitimerad lärare i kemi och undervisade i slutet av vårterminen 2023 vid Thoren Business School Växjö. Läraren undervisade inte årskurs 1, men genomförde två laborationer i kursen Kemi 1 som gavs som omläsning för dåvarande årskurs 3. Laborationssalen var ny men med bristfälligt material och utrustning. Enligt läraren fanns det inte alls så mycket som ska finnas för utbildning i kemikurserna och rektorn uppgav att det var för kort tid kvar på terminen för att hinna göra en beställning av mer material. Läraren tog inte del av den ordinarie lärarens planering och fick planera upp laborationerna själv. Enligt läraren sa rektorn att hen skulle göra enkla laborationer passande för ämnet kemi.

Huvudmannens synpunkter på tjänsteanteckningen efter skolbesöket i september 2023

Huvudmannen uppger i synpunkter på Skolinspektionens tjänsteanteckning bland annat följande. Allt material som behövs är inköpt, även det som läraren i intervju säger sig behöva komplettera. Under vårterminen 2023 var material och utrustning beställt men inte levererat till skolan. Den vikarierande läraren under vårterminen genomförde laborationer på vissa lektioner. Undervisningens praktiska inslag utgick från det material som skolan hade. Rektor har inte undervisat men däremot gått in som vikarie.

Inkommet underlag i mars 2024

Skolinspektionen har begärt att få ta del av den beställning av material som gjorts efter tillsynsbesöket i september 2023. Den 1 november 2023 inköptes Bariumnitrat, ett salt, samt läroböcker. Av underlaget framgår inga andra inköp av material i de naturvetenskapliga ämnena. Skolinspektionen har tagit del av en mailkonversation mellan den nya läraren²⁶ i kemi och rektorn med start den 23 februari 2024. Av mailen framgår att läraren önskar att skolan beställer material för att kunna genomföra laborationer. Skolinspektionen har även tagit del av faktura för genomförd beställning den 29 februari 2024.

Intervjuer vid skolbesöket i mars 2024

Elever som går årskurs 3 på naturvetenskapsprogrammet uppger att de gjorde en laboration under höstterminen i kursen Biologi 1, en laboration om dna i kiwi. De har hittills inte gjort någon laboration i Biologi 2. På frågan om eleverna getts tillfällen att testa, omvärdera och revidera hypoteser i det praktiska arbetet svarar eleverna att de fick göra om laborationen om dna i kiwi i Biologi 1 om de inte lyckades med den vid det första tillfället. De som gjorde om laborationen gjorde det under samma lektion. Eleverna uppger att de aldrig har blivit bedömda i det praktiska arbetet i biologi. När det gäller de avslutade kurserna Kemi 1 och Kemi 2 uppger eleverna att de sammanlagt för båda kurserna själva har hanterat

²⁶ Läraren tog över undervisningen den 26 februari 2024.

kemikalier en gång, att de aldrig genomfört någon laboration självständigt och att de inte blivit bedömda i det praktiska arbetet.

Elever i årskurs 2 på naturvetenskapsprogrammet uppger att de läser kurserna Kemi 1 och Biologi 1 under detta läsår, kursen Kemi 1 påbörjades under förra läsåret. Eleverna uppger att de har fått genomföra praktiska inslag i kurserna, de har använt mikroskop för att se på växtceller och hudceller. De har satt ihop molekyler och gjort en laboration med blå färg. De praktiska inslagen görs oftast tre och tre, ibland i par. Alla har chans att göra något praktiskt vid laborationer. Eleverna uppskattar att de sammanlagt haft 4–5 praktiska inslag i kurserna kemi och biologi hittills. På frågan om eleverna getts tillfällen att testa, omvärdera och revidera hypoteser i det praktiska arbetet svarar eleverna följande. Laborationen som handlade om celler hade ett upplägg där läraren först visade, sen fick eleverna göra en laboration och efter en vecka fick eleverna se om det blivit någon förändring på cellerna. Eleverna uppger att de inte fått göra så många praktiska inslag i kemi och biologi och att de aldrig haft någon praktisk examinerande uppgift. Det har nyligen börjat en ny lärare i kursen Kemi 1 och förra veckan genomförde eleverna en laboration två och två som innehöll kemiska ämnen.

Rektorn uppger att det inte har genomförts så många laborationer hittills i ämnet kemi för eleverna i årskurs 2 eftersom det är en stor klass och de behöver mer av teoretisk kunskap. Fram till vecka 8, var det olika vikarier i ämnena biologi och kemi och då genomfördes det endast teori på lektionerna. Rektorn uppger att den nya läraren kommer att genomföra laborationer i kemi under resterande vårtermin och att en beställning på material är gjord i slutet på februari 2024.

Huvudmannens synpunkter på tjänsteanteckningen efter tillsynsbesöket våren 2024

Huvudmannen uppger bland annat följande i synpunkter som inkom den 10 april 2024. Efter att den undervisande läraren blev frånvarande har skolan satt in vikarier i biologi och kemi. Varje lärare har påbörjat laborationer och planerar att genomföra mer laborationer under kommande period. Eleverna har genomfört laborationer under kursens gång, men kommer att genomföra det i större omfattning under vårterminen 2024. I kursen Biologi 2 har eleverna genomfört tre laborationer sedan den nya biologiläraren anställts²⁷.

Eleverna i årskurs 2 på naturvetenskapsprogrammet har genomfört sex laborationer i kemi och fyra laborationer i biologi. Innan eleverna har kunnat börja med laborationer har läraren behövt gå igenom säkerhet och rutiner för hantering av kemikalier, eleverna har också behövt ha förståelse för den kemiska processen.

Rättslig reglering

Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 9 § skollagen).

²⁷ Den nya biologiläraren tog över undervisningen efter sportlovet år 2024.

För utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas (2 kap. 35 § skollagen).

I skollagen och gymnasieförordningen anges de nationella programmen i gymnasieskolan samt respektives programs innehåll och omfattning (4 kap. 1 § gymnasieförordningen, bilaga 1 till gymnasieförordningen²⁸ samt bilaga 2 till skollagen²⁹). För varje nationellt program finns examensmål som innehåller mål för programmet (16 kap. 6 § skollagen; Förordning om examensmål för gymnasieskolans nationella program [SKOLFS 2010:14]).

I examensmålen för naturvetenskapsprogrammet framgår bland annat att eleverna genom utbildningen ska utveckla ett naturvetenskapligt förhållningssätt. Det innefattar förmåga till kritiskt tänkande, logiska resonemang, problemlösning och systematiska iakttagelser. Förståelse av naturvetenskap bygger på ett samspel mellan teori och praktisk erfarenhet. Experiment, laborationer, fältstudier och andra jämförbara praktiska moment ska därför vara centrala inslag i utbildningen. (SKOLFS 2010:14.)

För varje ämne finns en ämnesplan och utbildningen inom varje ämne ges i form av en eller flera kurser (16 kap. 21 och 23 §§ skollagen, 1 kap. 4 § gymnasieförordningen)³⁰. Ämnesplanerna innehåller respektive ämnes syfte och vilka kurser som ingår i ämnet. För respektive kurs anges det centrala innehåll som undervisningen i kursen ska behandla. Vidare framgår betygskriterier för varje kurs som relaterar till det centrala innehållet i kursen och har en koppling till ämnesplanen som helhet.

I ämnesplanerna för biologi och kemi anges liknande syften gällande vilka kunskaper eleverna ska utveckla. Det framgår bland annat följande. Undervisningen i ämnet (kemi/biologi) ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om begrepp, teorier, modeller och arbetsmetoder. Undervisningen ska innefatta naturvetenskapliga arbetsmetoder som att planera och utföra experiment samt bearbeta, tolka och kritiskt granska resultat och information. Undervisningen i ämnet ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmågan att planera, genomföra, tolka och redovisa experiment och observationer samt förmågan att hantera kemikalier (kemi)/material (biologi) och utrustning (Skolverkets föreskrifter, SKOLFS 2010:106, och 2010:108).

²⁸ Bestämmelsen i 4 kap. 1 § gymnasieförordningen och bilaga 1 till gymnasieförordningen har en ny lydelse från den 1 januari 2024 genom förordning 2023:654. Förordningen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.

²⁹ Bilaga 2 till skollagen har en ny lydelse från den 15 juli 2023 genom lag 2023:354. Lagen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.

³⁰ Bestämmelserna i 16 kap. 21 och 23 §§ skollagen har nya lydelse från den 15 juli 2022 genom lag 2022:147. Lagen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. För utbildning i gymnasieskolan ska äldre bestämmelser fortfarande gälla i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.

Det centrala innehållet i kurserna Biologi 1 och 2 samt i Kemi 1 och 2 omfattar bland annat det experimentella arbetets betydelse för att testa, omvärdera och revidera hypoteser.

I betygskriterierna för betyget E i kurserna Kemi 1 och Biologi 1 samt Kemi 2 och Biologi 2 anges bland annat följande. Eleven planerar och genomför i samråd med handledare experiment och observationer (kemi)/fältstudier (biologi) på ett tillfredsställande sätt. Dessutom hanterar eleven kemikalier (kemi)/material (biologi) och utrustning på ett säkert sätt. Vidare tolkar eleven sina resultat, utvärderar sina metoder med enkla omdömen och motiverar sina slutsatser med enkla resonemang.

Skolinspektionens bedömning

Har huvudmannen följt det tidigare föreläggandet?

I Skolinspektionens beslut den 27 februari 2023 förelades huvudmannen att senast den 22 juni 2023 se till att undervisningen i ämnena kemi och biologi innefattar naturvetenskapliga arbetsmetoder såsom att planera och utföra experiment samt förmågan att hantera kemikalier, material och utrustning samt att skolenheten har den utrustning som krävs för denna undervisning.

I juni 2023 uppgav huvudmannen att de hade säkerställt att material fanns för de naturvetenskapliga ämnena och att de hade tagit del av lärarnas lektionsplaneringar för att säkerställa att de naturvetenskapliga arbetsätten hade hanterats i de aktuella kurserna under vårterminen 2023. Vidare framgick att det genomförts tre laborationer inom kursen Kemi 1 under våren 2023. I september 2023 uppgav huvudmannen däremot att material och utrustning under vårterminen 2023 varit beställt, men inte levererat. Vidare framgår av Skolinspektionens utredning att kursen Kemi 1 för eleverna i årskurs 1 pausats under vårterminen och att flera av den ordinarie lärarens planerade laborationer aldrig genomfördes. Den lärare som vikarierat i omläsningskursen i Kemi 1 har av rektor ombetts ta med material som läraren kände sig bekväm med. Läraren genomförde två laborationer som inte utgick från ordinarie lärares planering. Läraren uppgav att laborationssalen var ny, men med bristfälligt material och utrustning för kemikurserna och läraren fick beskedet att det var för sent att göra en beställning.

Under vårterminen 2023 pågick ingen kurs i biologi. Skolinspektionen bedömer dock att huvudmannen inte inom rätt tid säkerställt att material och utrustning som krävs för att undervisningen i kemi ska kunna innefatta naturvetenskapliga arbetsmetoder fanns på plats på skolenheten. Material levererades inte förrän efter skolavslutningen 2023. Skolinspektionen bedömer dessutom att det material som sålunda hade beställts under vårterminen 2023 och levererats efter skolavslutningen inte var tillräckligt för undervisningen i kemikurserna på naturvetenskapsprogrammet. Huvudmannen har därmed inte inom rätt tid vidtagit förelagda åtgärder i Skolinspektionens beslut den 27 februari 2023 vad gäller undervisningen i ämnet kemi. Skolinspektionen konstaterar också att de tre

laborationer som eleverna i dåvarande årskurs 1 enligt huvudmannens redovisning gjorde under vårterminen 2023, inte heller genomförts.

Kvarstår brister i undervisningen i de naturvetenskapliga ämnena kemi och biologi?

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande föreligger brister avseende undervisningen i de naturvetenskapliga ämnena kemi och biologi.

En beställning av förbrukningsmaterial gjordes juni 2023. Skolinspektionen kan konstatera att under perioden september 2023 – december 2023 var det enda material som köptes in till de naturvetenskapliga ämnena en sorts salt till ämnet kemi och läroböcker till ämnet biologi.

Eleverna har uppgett att det endast förekommit enstaka praktiska moment i undervisningen i de kurser i kemi och biologi som pågår detta läsår. Även rektorn har uppgett att det inte har genomförts så många laborationer hittills i ämnet kemi för eleverna i årskurs 2, att eleverna behöver mer av teoretisk kunskap. Enligt huvudmannen har laborationer påbörjats och planerats för nästa period. Under vårterminen har undervisningen fram till slutet av februari inte innehållit några praktiska inslag. Den lärare som sedan tog över undervisningen under vårterminen 2024 önskade omgående beställa material för att kunna genomföra laborationer. Den 29 februari 2024 har skolan, efter att läraren efterfrågat detta, beställt material för laborationer med kemiska ämnen. En lärare har uttalat att skolan redan under höstterminen 2023 haft tillräckligt med material för undervisningen i Kemi 1. Oaktat detta bedömer Skolinspektionen, mot bakgrund av andra lärares uppgifter och en bedömning av det material som köpts in, att skolan inte haft tillräckligt med material för att eleverna ska kunna utföra laborationer och experiment samt utveckla sin förmåga att hantera kemiska ämnen på ett säkert sätt. Eleverna har före mars 2024 inte heller självständigt planerat eller utfört experiment eller hanterat kemiska ämnen.

Skolinspektionen konstaterar att undervisningen i kemi och biologi inte uppfyller författningarnas krav avseende att praktiska moment ska utgöra centrala inslag för att syftet med utbildningen ska uppnås. Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmågor, bland annat att genomföra experiment samt att hantera utrustning och kemikalier respektive material. Det innebär att sådana inslag behöver vara återkommande, och inte endast genomföras vid enstaka tillfällen och/eller i slutet av kursen. I detta ingår att eleverna ska ges förutsättningar att testa, omvärdera och revidera hypoteser i det praktiska arbetet, vilket inte är möjligt när de praktiska inslagen sker vid enstaka tillfällen. Huvudmannen har i april 2024 uppgett att eleverna under resterande del av vårterminen 2024 kommer att genomföra laborationer i större omfattning, och att eleverna har genomfört ett antal laborationer i respektive ämne. Dessa åtgärder vidtas i ett sent skede, eleverna i nuvarande årskurs 2 inledde undervisningen i Kemi 1 under vårterminen 2023. Enligt Skolinspektionens bedömning innebär detta inte att praktiska moment har utgjort centrala inslag i utbildningen och gett ett sådant samspel mellan teori och praktisk erfarenhet som krävs för att eleverna ska

utveckla ett naturvetenskapligt förhållningssätt på det sätt som anges i examensmålen för naturvetenskapsprogrammet. Det kan noteras att de elever i årskurs 3 som redan tidigare avslutat sina kurser inte har fått en utbildning på naturvetenskapsprogrammet där praktiska moment utgjort centrala inslag.

Som en följd av att undervisningen i nämnda ämnen saknar de återkommande praktiska moment som ska vara centrala inslag i utbildningen riskerar elevernas kunskaper vid betygssättningen att inte kunna bedömas allsidigt utifrån betygsriterierna. Detta eftersom undervisningen inte har utformats så att eleverna ges återkommande tillfällen att visa sina kunskaper utifrån betygsriterierna vad gäller praktiska inslag. Eleverna har också uppgett att de hittills aldrig har blivit bedömda i det praktiska arbetet i kurserna Kemi 1 och Biologi 1. Huvudmannen har inte kommenterat denna uppgift i sina synpunkter på tjänsteanteckningen.

Skolinspektionen kan sammanfattningsvis konstatera att skolenheten under lång tid haft bristfälliga förutsättningar för undervisningen i de naturvetenskapliga ämnena, att huvudmannen inte trots föreläggandet vid vite i februari 2023 rättat till de då konstaterade bristerna samt att undervisningen under läsåret 2023/24 fortsatt inte uppfyller författningarnas krav. Huvudmannen tar inte ansvar för att syftet med utbildningen vid naturvetenskapsprogrammet ska kunna uppfyllas och den utbildning eleverna får blir inte likvärdig den som ges vid andra gymnasieskolor.

Kursen Naturvetenskaplig specialisering

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Intervju med läraren som undervisar i Naturvetenskaplig specialisering i september 2023

Läraren uppger att kursen Naturvetenskaplig specialisering startade i januari 2023 och pågick fram till påsklovet 2023, då den pausades för resterade del av vårterminen. Kursen ska fortsätta under hela läsåret 2023/24. Varken eleverna eller skolan har valt ett kunskapsområde inom kursen. Eleverna hade inga grundkunskaper för biologin och har mer förkunskaper i kemi, det är svårt för de eleverna att läsa en specialiseringskurs. I början av vårterminen 2023 behandlade undervisningen moment som tillhör ämnet biologi. Efter det fick eleverna välja en laboration inom valfritt naturvetenskapligt ämne, framförallt valde eleverna kemi, som de läst tidigare. Någon elev gjorde läppcerat, några olika blandningar med salter. Eleverna gjorde en planering som läraren godkände och sedan fick eleverna göra laborationer och visa för årskurs 1. Eleverna har gjort en laboration, praktisk undersökning inom kursen, sedan kanske någon elev gör det inom gymnasiearbetet. Kursen är riktad mot att göra ett naturvetenskapligt arbete och det gör de i sitt gymnasiearbete, därför är kursen förlagd till gymnasiearbetet. Allt centralt innehåll gjordes under förra läsåret, nu arbetar eleverna med den undersökning som de gör inom sitt gymnasiearbete på lektionspassen i kursen Naturvetenskaplig specialisering. Det behöver inte vara laborationer eller

experiment utan kan även vara att utforma enkäter eller intervjufrågor. Den undersökande delen av gymnasiearbetet ska ske på lektionerna för naturvetenskaplig specialisering. Eleverna får inte en fördjupning inom ett naturvetenskapligt kunskapsområde i kursen.

Intervju med rektorn i september 2023

Rektorn uppger att hen inte känner till om skolan har valt ett kunskapsområde i kursen Naturvetenskaplig specialisering, eleverna får istället välja kunskapsområde fritt. Rektorn har inte vetskap om varför kursen påbörjades innan eleverna har fått undervisning i ämnet biologi och vet inte heller vad kursen innehåller. Det är en kurs som man får bygga upp själv eftersom det nästan inte finns något kursinnehåll.

Intervju med elever i september 2023

Elever uppger att det var svårt att förstå undervisningen i kursen när de hade genomgångar om biologi under vårterminen 2023, eftersom de inte läst ämnet tidigare. De hade undervisning om muskler och anatomi samt ett prov. Sedan fick de välja vad de ville fördjupa sig inom. Flera elever hann inte klart med sina fördjupningar innan kursen avbröts på vårterminen 2023. Eleverna har gjort en laboration i kursen. De tittade i mikroskop på grodor och som fältstudier har de letat efter djur i naturen. De har under specialiseringskursen planerat en laboration två och två tillsammans med en lärare. Uppgiften var att planera en laboration till årskurs ett som läste Kemi 1. Eleverna ger exempel på laborationer som gjordes; att olja har mer densitet än vatten, vad händer när du blandar tvättmedel med olja. Denna termin arbetar de med sina gymnasiearbeten under lektionerna i Naturvetenskaplig specialisering och genomför inte laborationer eller experiment.

Huvudmannens synpunkter på tjänsteanteckningen efter skolbesöket i september 2023

Kursen Naturvetenskaplig specialisering kommer att avslutas den 12 januari 2024 och eleverna har fortfarande möjlighet att välja inriktning. Eleverna har gjort artfältstudier i närliggande natur för att observera hur många olika arter som förekommit i närområdet. Gymnasiearbetet och Naturvetenskaplig specialisering läses tillsammans. Fördjupningsområdena inom kursen kopplas till elevernas gymnasiearbete. Undervisningen under vårterminen 2023 utgick från det centrala innehållet i kursen medan undervisningen under höstterminen 2023 utgår från elevernas gymnasiearbeten.

Intervjuer med elever och rektorn samt underlag och synpunkter från huvudmannen i mars och april 2024

Kursen Naturvetenskaplig specialisering var inte avslutad vid Skolinspektionens besök på skolan i mars 2024. Elever uppger att de fortfarande arbetar med sitt gymnasiearbete inom kursen Naturvetenskaplig specialisering och att de snart är färdiga. Lektionerna under vårterminerna var inställda fram till sportlovet (v.8). Rektorn vill att läraren i kemi ska ta över kursen så att eleverna får genomföra lite laborationer, och menar att det kan vara bra för eleverna att få mer laborationer

för att kunna veta vad som kan bli när de börjar på universitetet. Rektorn vill att läraren ska starta ett projekt i kemi i kursen Naturvetenskaplig specialisering så att eleverna får laborera lite mer. Enligt uppgift från huvudmannen avslutas kursen Naturvetenskaplig specialisering i juni 2024 och efter påsk är det den nya läraren i ämnet biologi som ska ansvara för undervisningen. Huvudmannen uppger i april 2024 att eleverna kommer att genomföra fler laborationer kopplat till kemi i kursen Naturvetenskaplig specialisering.

Rättslig reglering

I skollagen och gymnasieförordningen anges de nationella programmen i gymnasieskolan samt respektives programs innehåll och omfattning (4 kap. 1 § gymnasieförordningen, bilaga 1 till gymnasieförordningen³¹, samt bilaga 2 till skollagen³²). För varje nationellt program finns examensmål som innehåller mål för programmet (16 kap. 6 § skollagen; Förordning om examensmål för gymnasieskolans nationella program [SKOLFS 2010:14]).

I examensmålen för naturvetenskapsprogrammet framgår bland annat att eleverna genom utbildningen ska utveckla ett naturvetenskapligt förhållningssätt. Det innefattar förmåga till kritiskt tänkande, logiska resonemang, problemlösning och systematiska iakttagelser. Förståelse av naturvetenskap bygger på ett samspel mellan teori och praktisk erfarenhet. Experiment, laborationer, fältstudier och andra jämförbara praktiska moment ska därför vara centrala inslag i utbildningen. (SKOLFS 2010:14.)

För varje ämne finns en ämnesplan och utbildningen inom varje ämne ges i form av en eller flera kurser (16 kap. 21 och 23 §§ skollagen, 1 kap. 4 § gymnasieförordningen)³³. Ämnesplanerna innehåller respektive ämnes syfte och vilka kurser som ingår i ämnet. För respektive kurs anges det centrala innehåll som undervisningen i kursen ska behandla. Vidare framgår betygskriterier för varje kurs som relaterar till det centrala innehållet i kursen och har en koppling till ämnesplanen som helhet.

Statens skolverk får meddela föreskrifter om vilka kurser som får erbjudas som programfördjupning för varje program. Bland dessa kurser ska det för högskoleförberedande program i gymnasieskolan ingå sådana kurser som kan vara särskilt meriterande vid urval eller som på annat sätt kan vara av betydelse för

³¹ Bestämmelsen i 4 kap. 1 § gymnasieförordningen och bilaga 1 till gymnasieförordningen har en ny lydelse från den 1 januari 2024 genom förordning 2023:654. Förordningen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.

³² Bilaga 2 till skollagen har en ny lydelse från den 15 juli 2023 genom lag 2023:354. Lagen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.

³³ Bestämmelserna i 16 kap. 21 och 23 §§ skollagen har nya lydelse från den 15 juli 2022 genom lag 2022:147. Lagen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. För utbildning i gymnasieskolan ska äldre bestämmelser fortfarande gälla i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.

högskolestudier. Kurserna ska rymmas inom respektive programs examensmål. Som programfördjupning ska huvudmannen erbjuda sådana kurser som Statens skolverk har meddelat föreskrifter om enligt 4 kap. 5 §. Huvudmannen beslutar vilka av dessa kurser som ska erbjudas som programfördjupning. (Se 4 kap. 5–6 §§ gymnasieförordningen³⁴.) Naturvetenskaplig specialisering är en kurs som får erbjudas som programfördjupning inom naturvetenskapsprogrammet (Skolverkets föreskrifter om kurser för naturvetenskapsprogrammet [SKOLFS 2010:53], bilaga 2).

Av ämnesplanen för kursen Naturvetenskaplig specialisering framgår att kursen, beroende på valt kunskapsområde, bygger på kurserna Biologi 2, Fysik 2 eller Kemi 2. Undervisningen i ämnet naturvetenskaplig specialisering ska syfta till att eleverna fördjupar sina naturvetenskapliga kunskaper inom ett valt kunskapsområde. Av ämnesplanen framgår bland annat följande om ämnets syfte. Naturvetenskap utvecklas ständigt i ett samspel mellan teori och experiment, där hypoteser, teorier och modeller testas, omvärderas och förändras. Undervisningen ska därför behandla teoriernas och modellernas utveckling, begränsningar och giltighetsområden. Den ska bidra till att eleverna utvecklar förmåga att arbeta teoretiskt och experimentellt samt att kommunicera med hjälp av ett naturvetenskapligt språk. Att samla in, sörja, strukturera och värdera information samt att dra slutsatser utifrån informationen är centralt för en fördjupad vetenskaplighet. Undervisningen ska därför innefatta naturvetenskapliga arbetsmetoder som att formulera och söka svar på frågor, göra systematiska observationer, planera och utföra experiment samt bearbeta, tolka och kritiskt granska resultat och information. Undervisningen i ämnet ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmåga att planera, genomföra, tolka och redovisa undersökande arbete samt förmåga att hantera material och utrustning. Kursens centrala innehåll innefattar bland annat fördjupning inom valt kunskapsområde. Exempel på kunskapsområden kan vara astronomi, ekotoxikologi, etologi, fysiologi, geofysik, genetik, kvartärgeologi, kvantkemi, limnologi, miljökemi, näringslära och strålningsfysik. I det centrala innehållet ingår även experiment, fältstudier eller observationer och tillämpningar inom kunskapsområdet, till exempel i samarbete med institutioner och organisationer i det omgivande samhället. I betygskriterierna för betyget E framgår bland annat följande. Eleven använder med viss säkerhet begrepp, modeller, teorier och arbetsmetoder för att söka svar på frågor samt för att beskriva och exemplifiera företeelser inom valt kunskapsområde. Utifrån något exempel redogör eleven översiktligt för hur kunskapsområdets modeller och teorier utvecklas. [...] Dessutom hanterar eleven material och utrustning på ett säkert sätt. [...] Eleven diskuterar översiktligt frågor som rör det valda kunskapsområdets betydelse för individ och samhälle. (SKOLFS 2010:109.)

³⁴ Bestämmelsen i 4 kap. 5–6 §§ gymnasieförordningen har en ny lydelse från den 1 januari 2024 genom förordning 2023:654. Förordningen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att ytterligare en brist tillkommit avseende undervisningen i naturvetenskapliga ämnen då undervisningen i kursen Naturvetenskaplig specialisering inte utgår från den ämnesplan som gäller för ämnet och inte behandlar kursens centrala innehåll.

Programfördjupningen ska komplettera och fördjupa de programgemensamma ämnena och ge utrymme för specialisering inom programmets karaktär. Ämnet naturvetenskaplig specialisering syftar till att eleverna fördjupar sina naturvetenskapliga kunskaper inom ett valt kunskapsområde och förkunskapskraven i ämnesplanen markerar att kursen läses när eleverna nått en viss kunskapsnivå. De exempel på ämnen för det valda kunskapsområdet som anges i det centrala innehållet visar att kursen ställer krav på vetenskaplig nivå. I förevarande fall har eleverna vid kursens inledning haft förkunskaper i kemi, men inte i biologi och kursen har inletts med moment som tillhör ämnet biologi. Skolan har organiserat undervisningen så att kursen Naturvetenskaplig specialisering läses tillsammans med gymnasiearbetet. Huvudmannen uppger att undervisningen på vårterminen 2023 (fram till påsklovet) utgick från det centrala innehållet för kursen Naturvetenskaplig specialisering medan undervisningen på lektionerna i Naturvetenskaplig specialisering under höstterminen 2023 utgick från elevernas gymnasiearbeten.

Undervisningen i kursen genomförs inte så att eleverna fördjupar sina naturvetenskapliga kunskaper inom ett valt kunskapsområde. Enligt läraren hade man inte valt något kunskapsområde under vårterminen 2023 då kursens centrala innehåll enligt både läraren och huvudmannen genomfördes. Huvudmannen uttryckte under höstterminen 2023 att eleverna fortfarande hade möjlighet att välja inriktning samtidigt som man uppgav att fördjupningsområdena inom kursen Naturvetenskaplig specialisering kopplas till elevernas gymnasiearbeten.

Av det centrala innehållet för kursen framgår att undervisningen ska behandla experiment, fältstudier eller observationer. Undervisningen under läsåret 2022/23 innefattade ett fåtal praktiska inslag i form av en laboration och en utförd fältstudie. Under höstterminen 2023 har eleverna inte fått någon undervisning i kursen då lektionstiden använts till gymnasiearbetet och vårterminen 2024 har undervisningen varit inställd under terminens första sex veckor. Under senare delen av vårterminen 2024 ska eleverna få mer laborationer, rektorn uttrycker en önskan att kemiläraren då ska starta ett projekt i kemi i kursen Naturvetenskaplig specialisering. Enligt huvudmannen ska biologiläraren ta över undervisningen. Mer än enstaka praktiska inslag planeras följaktligen att genomföras först sent i kursen. Det förekommer inte heller några uppgifter om att de praktiska inslagen är kopplade till ett valt kunskapsområde.

Grundförutsättningen för kursen brister då kursen inte innebär att eleverna får en fördjupning inom ett valt naturvetenskapligt kunskapsområde. Då praktiska moment under större delen av kursens gång endast förekommit vid enstaka tillfällen får eleverna inte heller förutsättningar att utveckla sin förmåga att hantera

material och utrustning. Dessa förhållanden får till följd att elevernas kunskaper vid betygssättningen riskerar att inte kunna bedömas allsidigt utifrån betygskriterierna. Då eleverna inte fått någon undervisning i kursen under hela höstterminen 2023 och då lektionerna varit inställda under inledningen av vårterminen 2023 har eleverna inte heller fått den undervisningstid som huvudmannen har beslutat om för kursen (se ovan under *Undervisningstid*).

Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen, oaktat de laborationer eleverna eventuellt får ta del av under senare delen av vårterminen 2024, att kursen inte genomförs utifrån sitt syfte och centrala innehåll. Huvudmannen tar inte ansvar för att syftet med utbildningen vid naturvetenskapsprogrammet ska kunna uppfyllas och den utbildning eleverna får blir inte likvärdig den som ges vid andra gymnasieskolor.

Bedömning och betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Underlag mottagna inom tillsynen

Skolinspektionen har tagit del av uppgifter om samtliga betygssatta kurser under läsåret 2022/23 inklusive ändringar av betyg som skett under förra läsåret samt i kurser som pågick under läsåret 2021/22. Skolinspektionen har även tagit del av examens- och studiebevis för de elever som gick ut årskurs 3 under läsåret 2022/23. Huvudmannen uppger i november 2023 att Skolinspektionen har tagit del av de betygskataloger där provningsbetygen förts in. Betygskatalog för betyg satta under höstterminen 2023, både förlängda kurser som avslutats under höstterminen, samt de kurser som avslutats vid höstterminens utgång i januari 2024, har delgetts myndigheten.

Betyg i anslutning till avslutad kurs

Av inkomna scheman samt av intervjuer med elever och undervisande lärare framgår att undervisningen i kursen Idrott och hälsa 1 för elever på försäljnings- och serviceprogrammet avslutades i oktober 2023, vecka 43, i samband med höstlovet. Det framgår vidare, av uppgifter från både elever och lärare, att under veckorna mellan höstlov och jullov hade eleverna apl och då pågick det ingen undervisning i kursen. Av skolans timplan framgår att kursen egentligen skulle pågå till den 12 januari 2024, samma datum som den betygssattes.

I samband med skolbesöket i mars 2024 uppger elever att de samma vecka erhållit betyg i kursen Biologi 1. Av inkomna scheman samt intervjuer med elever framgår att undervisningen i kursen avslutades efter höstterminen slut under vecka 3, 2024. Av betygskatalogen framgår att kursen avslutades den 12 januari och betygssattes den 4 mars 2024. Huvudmannen uppger i april 2024 att betygssättningen inte genomfördes i kursen Biologi 1 eftersom läraren var frånvarande men att eleverna efter samtal har fått sitt betyg.

Av betygs katalogen för läsåret 2022/23 framgår att en tidigare genomförd kurs i Engelska 6, där undervisningen avslutades den 10 juni 2022, har signerats digitalt av den obehöriga läraren den 6 oktober 2022 samt av en behörig lärare den 22 maj 2023.

Beslut om betyg

Av intervjuer i september 2023 med två icke legitimerade lärare som satte betyg under läsåret 2022/23 framgår att de självständigt både bedömde elevernas kunskaper och utifrån detta lämnade de förslag till betyg som eleverna sedan fick. Enligt en icke-legitimerad lärare (lärare A) signerades betygen både av lärare A och av legitimerade läraren D, men det gjordes aldrig någon gemensam bedömning av det underlag som låg till grund för betygssättningen. Dessa uppgifter bekräftas av de två legitimerade lärarna C och D. I betygs katalogen framgår att det är lärarna C och D som signerat betygen. Lärare C och D uppger båda att de litade på den obehöriga lärarens bedömning och signerade betygen utan gemensam bedömning av betygsunderlaget.

Enligt den andra olegitimerade läraren (lärare B) signerade inte lärare B själv utan lämnade över sin bedömning av vilka betyg som skulle sättas till rektorn och lärare B vet inte vem som sedan signerat betygen. Lärare B uppger att hen bedömde elevernas kunskaper och gjorde bedömningen av vilka betyg som skulle sättas självständigt. I betygs katalogen framgår att det är lärare C som signerat betygen.

Huvudmannen har i november 2023 uppgett att en legitimerad lärare sett matriser som undervisande lärare använder vid bedömning. En av de obehöriga lärarna har även haft sambedömning med andra behöriga lärare från andra friskolor och har haft handledning av huvudmannarepresentation.

Lärare D uppger vidare att det finns betyg efter provningar daterade den 15 juni 2023 som ser ut att vara signerade av lärare D, något som lärare D uppger inte är möjligt eftersom hen inte arbetade då.

Gymnasiearbetet på naturvetenskapsprogrammet

Av betygs katalogen framgår att elva elever som gick ut årskurs 3 i juni 2023 hade F i betyg på gymnasiearbetet. Betygen är signerade digitalt av en legitimerad lärare den 20 april 2023. I intervju uppger läraren att hen inte har beslutat om betygen utan att det är en annan lärare. Av elevernas examens- och studiebevis framgår att samtliga elever i klassen har E i betyg i gymnasiearbetet. Huvudmannen har uppgett att de betygs kataloger Skolinspektionen tagit del av inkluderar samtliga genomförda provningar.

Kurserna Naturvetenskaplig specialisering, Naturkunskap 2 och Kemi 1

Kurserna Naturvetenskaplig specialisering, Naturkunskap 2 och Kemi 1 lästes av dåvarande årskurs 3 under läsåret 2022/23. Den lärare som undervisade i dessa kurser fram till vecka 18, 2023, uppger att hen vägrade signera betygen i betygs katalogen eftersom hen inte undervisade på slutet av terminen och inte visste vad undervisningen innehöll då. Läraren uppger att hen hade betygsunderlag

för samtliga betygskriterier inom kurserna innan vecka 18 2023 och att hen dokumenterat vilka betyg som eleverna förhöll sig till då. Dessa betygsförslag lämnade läraren över till rektorn inför skolavslutningen, men läraren hade aldrig några bedömningssamtal med de lärare som vikarierat. Enligt läraren var det rektorn som satte elevernas betyg.

Rektorn uppger att vikarierna aldrig hade några bedömningssituationer med eleverna och att de betygsförslag som läraren lämnade in är de betyg som eleverna erhöll. Rektorn uppger att hen signerade betygskatalogen för kurserna Naturvetenskaplig specialisering, Naturkunskap 2 och Kemi 1 för att de vikarierande lärarna tyckte att de hade för lite underlag och inte ville ta ansvar för betygssättningen. Det förelåg ingen oenighet om betygen, alla inblandade lärare ansåg att den ordinarie lärarens betygsförslag stämde, de vikarierande lärarna hade inga egna betygsförslag.

En lärare som vikarierade i kursen Kemi 1 och Naturkunskap 2 har uppgett att hen inte tillfrågats om att delta vid betygssättningen, att fokus skulle vara på att göra laborationer och att hen inte skulle göra någon bedömning eller examination. I Naturkunskap 2 var eleverna inte helt klara med sin laborationsrapport, hen lämnade över uppgifter till skolans lärare så att de skulle kunna ta del av det arbete som gjorts och slutföra det.

Enligt betygskatalogen är det rektorn som har signerat samtliga tre kurser tillsammans med en legitimerad lärare. Även rektorn är legitimerad lärare och uppger att hen vikarierade i tre lektioner i kursen Naturkunskap 2, utöver det har rektorn inte undervisat i någon kurs.

Under intervjun med den ordinarie läraren läste läraren upp vilka betygsförslag hen lämnat över till rektorn i de tre kurserna. Vid en jämförelse mellan den ordinarie lärarens betygsförslag och elevernas betyg i betygskatalogen framgår att betyget i betygskatalogen i fjorton fall inte överensstämmer med lärarens betygsförslag. Skillnader finns i både höjande och sänkande riktning.

Huvudmannen uppger i november 2023 följande i synpunkter på tillsynsprotokoll. När det gäller kurserna Kemi 1, Naturkunskap 2 och Naturvetenskaplig specialisering genomfördes inga ytterligare examinerande uppgifter utöver de som ordinarie lärare gjort och betygssättningen i kurserna har utgått från ordinarie lärarens bedömning. Senare i texten uppger huvudmannen att med ordinarie lärarens bedömning som underlag stämde rektorn av med vikarierande lärare och satte därefter betygen.

Kurser i ämnet moderna språk, spanska

Två undervisade lärare i spanska uppger i intervju, genomförd den 13 december 2023, att de inte hade tillräckligt underlag vid betygssättningen i oktober 2023. Den första läraren uppger att hen fick uppdraget att undervisa en undervisningsgrupp i årskurs 2 i spanska och att undervisningen startade den 11 september 2023. Läraren uppger vidare följande. Hen visste inte att kursen Moderna språk 1 (Spanska 1) var förlängd och antog att undervisningen skulle utgå

från ämnesplanen i Moderna språk 2 (Spanska 2). Hen blev beordrad av rektorn att betygssätta eleverna i Spanska 1 den 27 oktober 2023. Det fanns inte någon dokumentation över elevernas kunskaper eller vad undervisningen hade omfattat ur ämnesplanen under föregående läsår. Stora delar av det centrala innehållet hade inte behandlats i undervisningen och det saknades underlag för flera betygskriterier. Elever hade fått erbjudande om att läsa om kursen Moderna språk 1 (Spanska 1) med en annan lärare. Av betygskatalogen framgår att 15 av 19 elever fick streck (-) eller betyget F i kursen Moderna språk 1 (Spanska 1).

Den andra läraren i spanska uppger att hen tog över en grupp i Moderna språk 3 (Spanska 3) höstterminen 2023. Kursen påbörjades läsåret 2022/23, men förlängdes till höstterminen 2023 och avslutades den 27 oktober 2023. Läraren uppger vidare följande. Hen hade två månader på sig att ge elever undervisning i allt som kursen ska innehålla och det gick inte. Läraren bad att få kursen förlängd längre än till höstlovet 2023, men det gick inte i schemat. Det fanns inte något underlag sedan tidigare och hen har försökt lära eleverna det väsentligaste, men det saknas mycket underlag som ska bedömas. Eleverna har sagt att de inte lärde sig något under förra läsåret, de har låga kunskaper och nådde inte upp till betyget E. Läraren har redan i början av höstterminen 2023 sagt till rektorn att det saknas underlag för bedömning i kursen. Av betygskatalogen framgår att 12 av 17 elever fick betyget F i kursen Moderna språk 3 (Spanska 3).

Inkommen komplettering från huvudmannen den 21 november 2023

Skolinspektionen har begärt en beskrivning över hur skolans elektroniska signering i betygskatalogen genomförs. Av huvudmannens redovisning framgår bland annat följande. Lärare har endast tillgång till sina egna kurser och det definitiva betyget sätts från och med att kursen avslutas. När läraren satt sina definitiva betyg blir kursen låst och betygen skrivs ut för att arkiveras. Om en medbedömare ska signera görs det för hand på utskriften. Betygssättning av en prövning (efter betyget F) sker i ett eget kurstillfälle som läraren skapar för dem som fått F i samband med betygssättningen. När eleven får ett godkänt betyg så ersätter det automatiskt betyget från det ordinarie kurstillfället i skolans digitala system. Läraren går samtidigt till det ordinarie kurstillfällets betygskatalog och sätter nytt betyg efter prövning, med datum och signerar. Varje kurs i elevers studieplaner är kopplad direkt till motsvarande kurs, så när ett definitivt betyg sätts syns det omgående i elevens studieplan för respektive kurs. När ett examensbevis eller annat betygsdokument skapas för eleven hämtas betyget automatiskt från det slutbetyg (eller betyg efter prövning) som är satt i det digitala systemet.

Huvudmannens synpunkter på tillsynsprotokollet efter skolbesöket i mars 2024

Huvudmannen uppger i synpunkter som inkom den 10 april 2024 att när nya lärare börjat på skolan sker överlämning från tidigare lärare och att sambedömning genomförts med andra skolor i kommunen. En ny lärare har fått möjlighet till sambedömning med biträdande rektorn i något fall.

Rättslig reglering

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen). Detta ansvar innebär att se till att skolans eller verksamhetens lärare dels är väl förtrogna med det regelverk som gäller, dels i övrigt får det stöd de behöver för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg. I rektorns ansvar ingår också att särskilt beakta utbildade, mindre erfarna och nyanställda lärares behov av stöd i denna process. (Prop. 2009/10:165 s 299.)

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen). Självklart kan underlag för betygsättning inhämtas från andra lärare som tidigare undervisat eleven i ämnet eller kursen, men det är den eller de som bedriver undervisningen vid tiden för betygsättningen som ska fatta beslutet. (Se prop. 2010/11:20 s 88.) De betyg en elev får kan vara avgörande för elevens framtid. Betygsresultat har exempelvis betydelse för elevens möjligheter att fortsätta studera eller att få en anställning. Det är därför mycket viktigt att betyg sätts på ett korrekt sätt och det är ett stort ansvar att besluta om betyg. Om en olegitimerad och en legitimerad lärare ska sätta betyg tillsammans och den lärare som är legitimerad och behörig i ämnet finner att den undervisande läraren har gjort en felaktig bedömning på grund av bristande professionella kunskaper om betygsättning och vad som hör till denna, t.ex. kursplaner och kunskapskrav, ska den legitimerade ha företräde och få fatta det slutliga beslutet om ett betyg. Det är den ordning som regeringen anser mest rimlig och rättssäker, eftersom det krävs särskilda kunskaper med utgångspunkt i skolans styrdokument för att kunna sätta likvärdiga betyg. I de allra flesta fall bör emellertid eventuella oklarheter eller skilda uppfattningar i bedömningen kunna lösas i dialog mellan de involverade lärarna. Självklart är det viktigt att betyg sätts på ett likvärdigt sätt och det är grannlaga att bedöma elevers kunskaper på ett objektivet och korrekt sätt. Med det följer att det är naturligt att en lärare som inte har adekvat utbildning behöver, och ska ha, stöd och hjälp av en legitimerad lärare. (Jfr prop. 2010/11:20 s 46f.)

I 8 kap. 1 § gymnasieförordningen framgår att det i 8 kap. 1 a–1 d §§ finns kompletterande bestämmelser till 3 kap. 16 § skollagen om vem som ska besluta om betyg. (Jfr 8 kap. 1a – 1 b §§ gymnasieförordningen.)

Betyg ska sättas på varje avslutad kurs, efter genomfört gymnasiearbete och examensarbete och i grundskolans ämnen i de fall undervisning i dessa får förekomma i gymnasieskolan (15 kap. 22 § skollagen³⁵).

³⁵ Bestämmelsen har ny lydelse från den 15 juli 2022 genom lag 2022:147. Lagen tillämpas den första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. För utbildning i gymnasieskolan ska äldre bestämmelser fortfarande gälla i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.

Som betyg för godkända resultat på en kurs ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. Betyg för icke godkänt resultat betecknas med F. Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygskriterier som gäller för kursen och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg (15 kap. 24 § skollagen³⁶).

Som betyg på gymnasiearbetet och examensarbetet ska någon av beteckningarna E eller F användas. Betyget E ska användas om en elev har nått examensmålen för gymnasiearbetet eller examensarbetet. I annat fall ska betyget F användas. (Se 15 kap. 25 § skollagen.)

Betyg på gymnasiearbetet ska beslutas av den ansvariga läraren efter att en medbedömare som har erfarenhet av det kunskapsområde som arbetet avser har yttrat sig. För en elev på ett yrkesprogram ska medbedömaren ha erfarenhet av det yrkesområde som gymnasiearbetet avser. (Se 8 kap. 1 e § gymnasieförordningen.)

Betyget uttrycker i vilken utsträckning den enskilda eleven har uppfyllt de nationella betygskriterier som finns för varje kurs respektive målen för gymnasiearbetet eller examensarbetet. Läraren ska vid betygssättningen göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de nationella betygskriterier som finns för respektive kurs, och beakta även sådana kunskaper som en elev har tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen (Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg).

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Med beslut om betyg avses beslut att sätta betyg efter varje avslutad kurs och på gymnasiearbete eller efter prövning, både när det gäller den som är elev i gymnasieskolan och när det gäller den som inte är det samt att inte sätta betyg enligt 15 kap. 27 §. Sådana beslut markeras i betygskatalogen med ett horisontellt streck. Beslut om betyg ska genast kunna sammanställas för varje enskild elev. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs. (8 kap. 8 § gymnasieförordningen³⁷).

I Skolverkets föreskrifter om betygskatalog finns bestämmelser om hur betygskatalogen ska utformas. Betygskatalogen ska utformas så att den skyddas mot förlust och olovlig ändring samt så att dokumentets äkthet över tiden kan säkerställas. Skolenheten ska ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygskatalogen har fattats av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg. Betygskatalogen ska föras löpande. Betygskatalogen får föras på papper eller elektroniskt. I gymnasieskolan ska beslut om betyg föras in i

³⁶ Bestämmelsen har ny lydelse från den 15 juli 2022 genom lag 2022:147. Lagen tillämpas den första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. För utbildning i gymnasieskolan ska äldre bestämmelser fortfarande gälla i fråga om utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.

³⁷ Bestämmelsen har en ny lydelse från den 1 januari 2024 genom förordning 2023:654. Förordningen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.

betygskatalogen i anslutning till att kursen har avslutats. Betyg efter provning i gymnasieskolan ska föras in i betygskatalogen i anslutning till provningen. Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt. Betyg efter provning ska framgå av betygskatalogen. Om eleven har ett betyg i kursen sedan tidigare ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Bestämmelser om rättelse av betyg och om ändring av uppenbart oriktiga betyg finns i 3 kap. 19–20 §§ skollagen. Rättelser och ändringar ska anges i betygskatalogen. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras på samma sätt som anges i 7 §. Det ska framgå av betygskatalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad. (SKOLFS 2011:123, 3–7, 12 och 15 §§).

En elev som uppfyller kraven för gymnasieexamen ska få ett examensbevis när eleven har avslutat ett nationellt program och har fått betyg på alla kurser och på det gymnasiearbete som ingår i elevens individuella studieplan. För den elev som efter en eller flera kurser eller gymnasiearbetet har fått beslut om betyg som innebär att betyg inte har kunnat sättas enligt 15 kap. 27 § skollagen eller annars inte uppfyller kraven för gymnasieexamen ska i stället studiebevis utfärdas. Betygen på de kurser som enligt elevens individuella studieplan ingår i det fullständiga programmet och betygen på de kurser som enligt studieplanen ligger utanför elevens fullständiga program ska redovisas var för sig i beviset. (Se 8 kap. 12 § gymnasieförordningen.)³⁸

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det tillkommit nya brister som gäller bedömning och betygssättning samt dokumentation av betyg.

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att betyg inte alltid sätts i anslutning till att undervisningen i en kurs har avslutats. Under detta läsår har två kurser, Idrott och hälsa 1 samt Biologi 1, betygssatts minst två månader efter att undervisningen avslutats. Det finns även exempel på detta under tidigare läsår.

Skolinspektionen konstaterar även att det förekommer att betyg inte alltid beslutas av den lärare som bedrivit undervisning vid den tidpunkt när betygen satts, vilket är en brist. Om till exempel flera lärare har undervisat i en kurs kan underlag tas in från de lärare som tidigare undervisat eleverna. Men även i dessa fall ska betyget beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betygen ska sättas. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att det är rektorn som satt betyg i tre kurser i juni 2023 (Naturvetenskaplig specialisering, Naturkunskap 2 och Kemi 1) och därvid signerat dessa tillsammans med en annan legitimerad lärare. Den lärare som undervisade eleverna vid tidpunkten för betygssättningen har inte beslutat om betyg. Den ordinarie läraren, som

³⁸ Bestämmelsen har ny lydelse från den 1 januari 2024 genom förordning 2023:654. Förordningen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för utbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025.

undervisade i inledningen av terminen har uppgett att hen lämnat över dokumentationen av vilka betyg eleverna förhöll sig till vecka 18 och rektorn har uppgett att eleverna vid kursernas slut fick de betyg som den ordinarie läraren hade lämnat in. Vid en jämförelse framkommer dock att de betyg rektorn uppger att hen beslutade om inte i alla delar överensstämmer med de betyg som framgår av betygs katalogen.

Vidare finns brister vad gäller att lärare som saknar legitimation självständigt sätter betyg utan att bedömningen av detta görs tillsammans med en legitimerad lärare. Mot bakgrund av huvudmannens invändning om att legitimerade lärare har varit delaktiga i sambedömning kan konstateras att både de olegitimerade lärarna och de legitimerade lärarna som signerat betygen har uppgett att det inte skett någon gemensam bedömning. Trots att de legitimerade lärarna inte har deltagit i bedömningen av vilket betyg respektive elev skulle få har lärarna signerat uppgiften om betyg tillsammans med den icke legitimerade läraren. Detta innebär att den legitimerade läraren genom sin signatur intygar att betyget är korrekt utan att i praktiken ha något underlag för detta. Enligt Skolinspektionens bedömning innebär enbart det faktum att en legitimerad lärare på detta sätt signerat ett betyg inte att den olegitimerade läraren har fattat beslutet om betyg tillsammans med en legitimerad lärare på det sätt som lagstiftaren avsett.

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att lärare vid betygssättningen i ämnet moderna språk, spanska sätter betyg utan att det finns tillräckligt bedömningsunderlag för att lärarna ska kunna allsidigt utvärdera elevernas kunskaper utifrån gällande betygs kriterier. De lärare som hösten 2023 undervisat i kurserna uppger att de har satt betyg trots att de saknat underlag för att bedöma eleverna i förhållande till de nationella betygs kriterierna. Lärarna, som har tagit över undervisningsgrupperna från andra lärare, har inte fått ta del av något bedömningsunderlag från tidigare lärare och inte heller haft förutsättningar att kunna behandla allt centralt innehåll innan betygssättningen.

Skolinspektionen konstaterar även flera felaktigheter i skolans dokumentation av betyg. Av betygs katalogen framgår att elva elever som gick ut årskurs 3 i juni 2023 hade F i betyg på gymnasiearbetet. Av elevernas examens- och studiebevis framgår att samtliga elever i klassen har E i betyg i gymnasiearbetet. Som framgår ovan överensstämmer inte heller de betyg som rektorn uppger att hen beslutat om i alla fall med de betyg som finns dokumenterade i betygs katalogen.

Det innebär ett stort ansvar och krävs särskilda kunskaper för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg och rektorn ansvarar för att lärarna får erforderligt stöd för detta arbete. En olegitimerad lärare ska i förekommande fall fatta beslut om betyg tillsammans med en legitimerad lärare, och den behöriga legitimerade läraren har även företräde om hen finner att den olegitimerade lärarens bedömning är felaktig. Betyget beslutas av den lärare som bedriver undervisningen vid kursens avslutande även om hen kan inhämta underlag från tidigare undervisande lärare. Läraren behöver ha tillgång till ett fullständigt underlag för att kunna göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper. Det behöver av rättssäkerhetsskäl även säkerställas att dokumentationen i betygs katalogen är

korrekt och att denna och övrig betygsdokumentation sker i enlighet med föreskrifterna. De brister som konstaterats ovan mot bakgrund av den dokumentation huvudmannen inkommit med och uppgifter som inhämtats från lärare och rektor visar enligt Skolinspektionens bedömning att huvudmannen inte har säkerställt att författningarnas krav på bedömning, betygssättning och dokumentation av betyg upprätthålls och att man på skolenheten inte har kontroll över verksamheten i dessa delar. Skolinspektionen finner vid en sammantagen bedömning av bristerna att dessa är allvarliga. Betygssättning utgör myndighetsutövning och att betygen beslutas och dokumenteras på ett korrekt sätt är en fråga om rättssäkerhet för eleverna.

Avhjälpta brister

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen har följt föreläggandet och avhjälpt bristerna i Skolinspektionens tidigare beslut avseende apl på högskoleförberedande program samt undervisningen i vissa kurser i ämnet idrott och hälsa. Av utredningen framgår att huvudmannen inte längre bedriver någon apl på högskoleförberedande program och inte heller erbjuder aktuella kurser i ämnet idrott och hälsa (kurserna Idrott och hälsa specialisering 1 och 2).

Val av ingripande

Skolinspektionen får, enligt 26 kap. 10 § skollagen, förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som huvudmannen ska vidta för att avhjälpa de påtalade bristerna. Om bristerna bedöms vara ett allvarligt missförhållande ska det anges.

Av 26 kap. 13 § första stycket skollagen framgår att Skolinspektionen får återkalla ett godkännande som myndigheten har meddelat enligt skollagen om ett föreläggande enligt 26 kap. 10 § skollagen inte har följts och missförhållandet är allvarligt.

Inom två år från ett beslut om föreläggande enligt 10 § som gäller ett allvarligt missförhållande får en tillsynsmyndighet återkalla ett godkännande, ett medgivande eller ett beslut om rätt till bidrag som myndigheten har meddelat enligt denna lag, trots att föreläggandet har följts, om

1. det ändå finns ett allvarligt missförhållande i verksamheten, och
2. huvudmannen redan före föreläggandet har visat bristande förmåga eller vilja att fullgöra sina skyldigheter som huvudman för verksamheten (26 kap. 15 § skollagen).

Enligt 26 kap 16 § skollagen får Skolinspektionen besluta om att ett beslut om återkallelse ska gälla trots att det inte vunnit laga kraft.

I aktuellt ärende beslutade Skolinspektionen den 27 februari 2023 att förelägga huvudmannen att vid vite om 1 000 000 kronor senast den 22 juni 2023 vidta

åtgärder utifrån att det förelåg ett allvarligt missförhållande i verksamheten vid Thoren Business School Växjö. Beslutet överklagades inte och har därmed vunnit laga kraft.

Thorengruppen AB har också redan innan Skolinspektionens beslut den 27 februari 2023 visat en bristande förmåga eller vilja att följa föreskrifterna för verksamheten, både vad gäller skolenheten Thoren Business School Växjö samt verksamheten vid andra skolenheter.

Gällande Thoren Business School Växjö så fattade Skolinspektionen den 7 september 2021 beslut efter tillsyn (dnr 31-SI 2021:1703) och konstaterade då att det förelåg brister avseende grundläggande förutsättningar för skolenheten i flera delar. Skolenheten saknade tillgång till skolbibliotek i den omfattning som krävs för att skolbiblioteket ska kunna användas i undervisningen för att stödja elevernas utveckling mot målen. Skolinspektionen fann även brister i tillgång till skolsköterska och tillgång till ändamålsenliga lokaler för undervisning i ämnet idrott och hälsa. Skolinspektionen konstaterade att det pågick ett arbete med att utveckla skolbiblioteket och tilldelade mot den bakgrunden huvudmannen en anmärkning i enlighet med 26 kap. 11 § skollagen. Mot bakgrund av att en skolsköterska anställdes från och med 1 september 2021 och rektorn inför läsåret 2021/22 vidtagit åtgärder så att skolan skulle ha tillgång till lokal för idrott och hälsa, avstod Skolinspektionen i enlighet med 26 kap. 12 § 2 p skollagen från att ingripa i dessa delar.

Vidare har allvarliga och omfattande brister även konstaterats vid andra skolverksamheter som huvudmannen har godkännande för, till exempel vid Thoren Business School Sundsvall och Thoren Business School Solna.

I beslut den 16 juni 2021 konstaterade Skolinspektionen att det förelåg flera allvarliga brister i verksamheten vid Thoren Business School Sundsvall (dnr 34-SI 2020:9112). Tillsynen visade att skolan saknade ändamålsenliga lokaler och utrustning för att syftet med utbildning på naturvetenskapsprogrammet skulle kunna uppfyllas. Eleverna gavs inte en undervisning i ämnena kemi, biologi och fysik som utgick från ämnenas syfte och omfattade allt centralt innehåll i kurserna. Detta medförde även att lärarna i dessa ämnen i samband med betygssättningen bedömde elevernas kunskaper utan att ha underlag att bedöma samtliga kunskapskrav. Vidare förelåg bland annat även allvarliga brister i skolans arbete med särskilt stöd och i att skyndsamt utreda orsaker till elevers frånvaro.

Den 15 september 2022 konstaterade Skolinspektionen i ett tillsynsbeslut att det förelåg ett allvarligt missförhållande i verksamheten vid Thoren Business School Solna (dnr 2022:5780). Bristerna i ärendet rörde allvarliga och omfattande brister i undervisningen vid skolenheten samt allvarliga och omfattande brister i betygssättningen. Skolinspektionen har därefter i beslut den 3 juli 2023 återkallat godkännandet av Thorengruppen AB som huvudman för Thoren Business School Solna. Beslutet överklagades och i dom den 6 mars 2024 avslog förvaltningsrätten överklagandet. Förvaltningsrättens dom är överklagad och har sålunda inte vunnit laga kraft.

Skolinspektionens beslut den 27 februari 2023 avseende Thoren Business School Växjö startade därmed den tvåårsperiod som regleras i 26 kap. 15 § skollagen. Denna bestämmelse infördes den 1 juli 2022 och ändrade förutsättningarna gällande Skolinspektionens möjligheter att ingripa mot huvudmän som har upprepade allvarliga brister i sin verksamhet. Sedan tidigare följer av 26 kap. 13 § skollagen att Skolinspektionen får återkalla ett godkännande om ett föreläggande enligt 26 kap. 10 § skollagen inte har följts och missförhållandet är allvarligt. Förändringen den 1 juli 2022 innebär att Skolinspektionen under vissa förutsättningar har möjlighet att återkalla ett godkännande även om huvudmannen följt ett sådant föreläggande. Detta är möjligt om huvudmannen tidigare visat bristande förmåga eller vilja att fullgöra sina skyldigheter som huvudman för verksamheten och det, även om föreläggandet följts, ändå finns ett allvarligt missförhållande i verksamheten (26 kap. 15 § skollagen).

I förarbetena (prop. 2021/22:45 s. 59) anges att det inte har någon betydelse för bedömningen om det är viljan eller förmågan som brustit. Frågan är om det finns tidigare konkreta exempel på att huvudmannen har brustit i uppfyllande av gällande regler som visat prov på något av detta. Ett sådant konkret exempel kan vara att verksamheten har varit föremål för ett tidigare ingripande från tillsynsmyndighetens sida på grund av brister i verksamheten. Det är inte ett krav att dessa brister har varit så stora att ett allvarligt missförhållande har bedömts föreligga. Om verksamheten tidigare har uppvisat brister som föranlett till exempel ett föreläggande utan vite eller en anmärkning bör detta vara tillräckligt. Bristande förmåga eller vilja att fullgöra sina skyldigheter som huvudman för verksamheten kan ha visat sig även på andra sätt, till exempel genom att huvudmannen lämnat vilseledande eller felaktiga uppgifter till tillsynsmyndigheten eller att huvudmannen inte gett tillsynsmyndigheten tillträde till verksamhetens lokaler vid tillsynen. Den bristande förmågan eller viljan ska enligt punkten ha visat sig i tiden före det föreläggande bestämmelsen relaterar till.

Bestämmelsen fick sin nuvarande lydelse då Skolinspektionens tidigare verktyg hade visat sig otillräckliga där allvarliga brister återigen uppstår i verksamheten, även om huvudmannen följer förelägganden. Av förarbetena framgår att det bör finnas möjlighet för tillsynsmyndigheten att kunna använda bland annat sanktionen återkallelse i de fall då ett föreläggande att åtgärda ett allvarligt missförhållande visserligen har följts, men ett allvarligt missförhållande – samma som tidigare eller ett nytt – ändå visar sig vid provningstillfället utan att tillsynsärendet behöver fördröjas med fler förelägganden och uppföljande åtgärder vid ytterligare tillfällen. En sådan ordning kan fungera som ett incitament för huvudmän som har varit föremål för tidigare ingripanden att förbättra sitt arbete med att identifiera och åtgärda brister i tid, snarare än att vänta på att de upptäcks av tillsynsmyndigheten och vidta åtgärder först i ett skarpt läge. (Se prop. 2021/22:45 s. 27 f.)

I aktuellt ärende bedömer Skolinspektionen att huvudmannen delvis har följt föreläggandet vid vite i beslutet den 27 februari 2023 då bristen avhjälpes såvitt avser den del som gäller arbetsplatsförlagt lärande på högskoleförberedande program. Huvudmannen har även följt föreläggandet att vidta åtgärder avseende

undervisningen i vissa kurser i ämnet idrott och hälsa. Även i denna del har bristen avhjälpats.

Skolinspektionen konstaterar vidare att Thorengruppen AB inte har följt föreläggandet i den del som utgick från de brister i undervisningstid i flertalet kurser på samtliga program som förelåg under läsåret 2022/23. Huvudmannen har vidtagit åtgärder för att eleverna ska få det antal undervisningstimmar huvudmannen beslutat om. Elever i dåvarande årskurs 3 kompenseras under vårterminen 2023 med ytterligare undervisningstid i pågående kurser. Trots detta avslutade elever på samtliga program sin treåriga gymnasieutbildning utan att ha fått sin garanterade undervisningstid. Huvudmannen prioriterade undervisningen för årskurs 3 under vårterminen 2023 och beslutade för årskurs 1 och 2 istället att förlänga ett antal kurser som eleverna påbörjat under läsåret 2022/23 in på höstterminen 2023. Huvudmannen har dock inte säkerställt att underlaget för justerade beslut om undervisningstid varit korrekt eller att beslutad undervisningstid faktiskt schemalagts och genomförts.

Föreläggandet har inte heller följts avseende arbetet med särskilt stöd och allvarliga brister kvarstår inom detta område. Trots att huvudmannen i sin redovisning i juni 2023 intygat att åtgärder vidtagits och att Skolinspektionens föreläggande var uppfyllt har det visat sig att så inte var fallet. Detta ger Skolinspektionen anledning att ifrågasätta tillförlitligheten i de uppgifter som huvudmannen lämnar. Det har nu under en längre tid förelegat brister i skolans arbete med särskilt stöd, vilka resulterat i att många elevers behov av särskilt stöd inte har utretts. Detta får till följd att elever som kan vara i behov av särskilt stöd inte ges sådant stöd, ett förhållande som allvarligt försvårar elevernas möjligheter att nå målen med sin utbildning. Skolans arbete med särskilt stöd är en förutsättning för att alla elever ska få möjlighet att nå målen för utbildningen och bristande stödinsatser är en stor riskfaktor för studiemisslyckanden och studieavbrott.

Därtill har föreläggandet inte följts vad avser undervisningen i naturvetenskapliga kurser och allvarliga brister i undervisningen i de naturvetenskapliga ämnena kemi och biologi på naturvetenskapsprogrammet kvarstår. Huvudmannen uppgav redan i juni 2023 att den hade säkerställt att material fanns för de naturvetenskapliga ämnena och att den hade tagit del av lärarnas lektionsplaneringar för att säkerställa att de naturvetenskapliga arbetssätten hade hanterats i de aktuella kurserna under vårterminen 2023. Skolinspektionen kan dock konstatera att utrustningen för praktiska inslag varit bristfällig och att det fram till mars 2024 endast förekommit enstaka praktiska moment, såsom laborationer och experiment i undervisningen i kemi och biologi – moment som ska vara centrala inslag i utbildningen. Att huvudmannen i april 2024 uppger att åtgärder vidtagits så att eleverna under senare delen av vårterminen 2024 får genomföra fler praktiska moment påverkar inte Skolinspektionens bedömning då detta inte innebär att praktiska moment utgör centrala inslag i undervisningen på naturvetenskapsprogrammet på det sätt som krävs för att syftet med utbildningen ska uppnås.

Därutöver har Skolinspektionen i den fortsatta tillsynen av skolenheten under läsåret 2023/24 kunnat konstatera att nya allvarliga brister tillkommit i verksamheten. Huvudmannen har återigen inte säkerställt att schemalaggningsplaneringen har skett i enlighet med huvudmannens beslut om undervisningstid vilket resulterar i att eleverna inte i alla kurser får det antal undervisningstimmar som huvudmannen beslutat om. Ett flertal elever avslutade sin gymnasieutbildning vårterminen 2023 utan att ha fått den garanterade undervisningstiden och nu upprepas detta även för elever som avslutar sin gymnasieutbildning vårterminen 2024. För elever i årskurs 2 på försäljnings- och serviceprogrammet har huvudmannen utöver tillagd tid under vårterminen 2024 även reviderat timplanen för läsåret 2024/25 för att kompensera för den beslutade undervisningstid som eleverna inte fått under läsåret 2023/24. Även om huvudmannen till viss del kompenserat för den undervisningstid eleverna gått miste om under läsåret 2023/24 är det allvarligt att huvudmannen inte tagit tidigare års konstaterade brister på allvar och sett till att nya brister inte uppkommit under läsåret 2023/24. Att eleverna går miste om undervisningstimmar försvårar allvarligt förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Undervisningstiden är en mycket viktig resurs i all gymnasial utbildning och grundläggande för att eleverna ska ha möjlighet att nå målen för sin utbildning. Det är anmärkningsvärt att huvudmannen, efter ett nytt beslut om timplan för ett nytt läsår, återigen inte förmår säkerställa att denna tid också schemaläggs och kommer eleverna till godo. Att huvudmannen i ett sent skede, efter att det i samband med Skolinspektionens tillsynsbesök uppmärksammats att alltför lite undervisningstid schemalagts under läsåret 2023/24, har utökat undervisningstiden under den senare delen av vårterminen 2024 påverkar inte Skolinspektionens bedömning i ärendet. Myndighetens tillsyn är inte avsedd att ersätta huvudmannens ansvar och egenkontroll av den verksamhet huvudmannen valt att bedriva och har ansvar för. Vidare är syftet med 26 kap. 15 § skollagen att förhindra att huvudmän återkommande rättar allvarliga brister efter förelägganden för att sedan låta brister uppkomma i verksamheten igen.

Vidare har nya allvarliga brister uppkommit inom undervisningen i naturvetenskapliga ämnen då undervisningen i programfördjupningen naturvetenskaplig specialisering inte utgår från den ämnesplan som gäller för ämnet och inte behandlar kursens centrala innehåll. Undervisningen i ämnet ska syfta till att eleverna fördjupar sina naturvetenskapliga kunskaper inom ett valt kunskapsområde. Eleverna har dock inte ett valt kunskapsområde och praktiska moment har under större delen av kursens gång endast förekommit vid enstaka tillfällen. Dessutom har en stor del av den lektionstid som schemalagts för kursen ägnats åt elevernas gymnasiearbeten. Sammantaget har eleverna inte fått den undervisning som kursen enligt styrdokumentet ska ge och eleverna får inte en undervisning likvärdig den som ges på andra gymnasieskolor.

Ytterligare nya brister har identifierats inom flera delar av området bedömning och betygssättning, vilka sammantaget är allvarliga. Bland annat innebär bristerna vad gäller att lärare utan legitimation självständigt sätter betyg, att betygssättning sker på ofullständigt underlag samt bristfällig dokumentation kring betygssättning att

elevernas rättssäkerhet inte kan garanteras. Betygssättning innebär myndighetsutövning mot eleverna och det är av stor vikt och grundläggande för betygssystemet att rektor och huvudman säkerställer att bedömning och betygssättning sker i enlighet med gällande bestämmelser för att betygssättningen ska bli rättvisande och likvärdig.

Av såväl formuleringen i 26 kap. 13 § som i 26 kap. 15 § skollagen framgår att det tidigare föreläggandet ska gälla ett allvarligt missförhållande. Skolinspektionens beslut den 27 februari 2023 avsåg ett allvarligt missförhållande. Vid uppföljningen av detta beslut kan Skolinspektionen konstatera att det finns sådana brister i verksamheten som sammantaget utgör ett allvarligt missförhållande. Bristerna består av både kvarstående brister som beror på att det tidigare föreläggandet inte följts i alla delar och av nya brister som framkommit i Skolinspektionens fortsatta tillsyn som genomförts under läsåret 2023/24.

Enligt skollagen ska, om tillsynsmyndigheten bedömer att huvudmannen inte har följt föreläggandet, frågan om återkallelse prövas enligt 26 kap. 13 § skollagen. Om föreläggandet har följts prövas frågan om återkallelse istället enligt 26 kap. 15 § skollagen. Bedömningen är en helhetsbedömning och av förarbetena till skollagen framgår att det inte är avsett att situationer där huvudmannen delvis följt föreläggandet ska falla utanför tillämpningsområdet för de två paragraferna (jfr prop. 2021/22:45 s. 58–59).

För en verksamhet där den så kallade tvåårsregeln är tillämplig, dvs. där ett allvarligt missförhållande bedömts föreligga och där huvudmannen tidigare visat bristande förmåga eller vilja att fullgöra sina skyldigheter som huvudman för verksamheten, innebär detta enligt Skolinspektionen att även nya brister som framkommer i uppföljningen av ett föreläggande som avser ett allvarligt missförhållande, tillsammans med de brister som kvarstår från det ursprungliga föreläggandet, kan bidra till att ett allvarligt missförhållande anses fortsatt föreligga vid tillämpningen av 26 kap. 15 § skollagen. Annars skulle situationer där en huvudman delvis följt ett föreläggande, och där också nya brister visat sig i uppföljningen och som sammantaget utgör ett allvarligt missförhållande, falla utanför tillämpningsområdet av bestämmelsen. Den praktiska effekten av införandet av 26 kap. 15 § skollagen blir således att ett föreläggande om ett allvarligt missförhållande i de flesta fall, utöver kravet att rätta de brister som anges i föreläggandet, också medför att huvudmannen måste se till att några nya brister inte uppstår i verksamheten under en tvåårsperiod som gör att det ändå finns ett allvarligt missförhållande i verksamheten (jfr prop. 2021/22:45 sid 29–30).

I aktuellt ärende har Thorengruppen AB delvis följt föreläggandet den 27 februari 2023 om ett allvarligt missförhållande, ett föreläggande som påbörjade den tvåårsperiod inom vilken 26 kap. 15 § skollagen kan tillämpas. Allvarliga brister inom skolans arbete med särskilt stöd och inom undervisningen i naturvetenskapliga ämnen har kvarstått under läsåret 2023/24. Som konstaterats i uppföljningen har också nya allvarliga brister uppstått vid skolenheten. Huvudmannen har för ännu ett nytt läsår inte förmått säkerställa att den undervisningstid som huvudmannen beslutat om för kurser som påbörjas läsåret

2023/24 också schemaläggs och genomförs. Skolinspektionen har konstaterat brister i undervisningen i ytterligare ett naturvetenskapligt ämne och funnit att bedömning och betygssättning inte genomförs i enlighet med författningarnas krav. Flertalet brister som allvarligt påverkar elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen har nu under en längre tid förelegat i verksamheten vid Thoren Business School Växjö, vilket får till följd att eleverna inte får den utbildning de har rätt till. Tillsammans med de kvarvarande bristerna från föreläggandet den 27 februari 2023 innebär detta enligt Skolinspektionen att det sammantaget ändå finns ett allvarligt missförhållande i verksamheten trots att föreläggandet delvis har följts. Därtill kan Skolinspektionen konstatera att huvudmannen i delar har ändrat sina uppgifter under utredningens gång, att huvudmannen lämnat motstridiga uppgifter samt att några av de uppgifter som huvudmannen lämnat inte överensstämmer med den faktiska situationen på skolan. Det finns därmed anledning att ifrågasätta tillförlitligheten i de uppgifter som huvudmannen lämnar. Detta förstärker bedömningen av att bristerna utgör ett allvarligt missförhållande. Som redogjorts för ovan ska situationer där en huvudman delvis följt ett föreläggande inte falla mellan tillämpningen av 26 kap. 13 och 15 §§ skollagen. Enligt Skolinspektionen finns därmed inget hinder mot att tillämpa 26 kap. 15 § skollagen i detta ärende där föreläggandet delvis har följts. Sammantaget bedömer Skolinspektionen att det inom två år från Skolinspektionens föreläggande den 27 februari 2023 alltjämt föreligger sådana allvarliga brister i utbildningen vid Thoren Business School Växjö som utgör ett allvarligt missförhållande och Thorengruppen AB:s godkännande kan därmed återkallas med stöd av 26 kap. 15 § skollagen.

Skolinspektionen bedömer, med hänsyn till bristernas art och omfattning, att ett beslut om återkallelse är proportionerligt. Thorengruppen AB:s godkännande att bedriva utbildning vid Thoren Business School Växjö ska därför återkallas.

Att huvudmannen har meddelat att verksamheten kommer att avslutas efter läsåret 2024/25 påverkar inte Skolinspektionens bedömning att godkännandet ska återkallas. I denna del samt avseende frågan om när beslutet om återkallelse ska gälla gör Skolinspektionen följande överväganden. Med hänsyn till att bristerna är allvarliga och drabbar skolans elever är det inte lämpligt att eleverna ska påbörja ytterligare en termin i en skolverksamhet med upprepade allvarliga brister. Att verksamheten inte får fortsätta ytterligare ett läsår eller i avvaktan på att beslutet ska vinna laga kraft är därmed det alternativ som Skolinspektionen anser medför minst risk för negativa konsekvenser för eleverna och som bedöms vara barnets bästa i det här fallet. Skolinspektionen förordnar att beslutet ska gälla från och med den 31 juli 2024.

Vidare påverkas inte tillämpningen av 26 kap. 15 § skollagen av att Thorengruppen AB, efter Skolinspektionens tillsynsbesök, har bytt ägare och ledning. Det är fortfarande samma huvudman, d.v.s. samma juridiska person, och ingripandet enligt bestämmelsen avser huvudmannen och dess godkännande för aktuell skolenhet.

Ett återkallande av huvudmannens godkännande att bedriva verksamhet är ett ingripande beslut som påverkar de elever som går på skolan. Ett sådant beslut

medför att eleverna måste byta skola. Det är emellertid angeläget att eleverna får sin rätt till en likvärdig utbildning av god kvalitet tillgodosedd. Elevernas hemkommuner ansvarar för att alla behöriga ungdomar i kommunen erbjuds utbildning på nationella program. Skolinspektionen bedömer att de skäl som finns för återkallelse väger tyngre än de negativa konsekvenser beslutet kan få för eleverna. Skolinspektionen bedömer alltså att ett beslut om återkallelse är förenligt med barnets bästa. Skolinspektionen uppmanar också eleverna att ta kontakt med sina respektive hemkommuner.

Beslutet har fattats av generaldirektör Helén Ängmo.

Utredare Stina Linder har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även regionchef Agneta Broberg, chefsjurist Klara Cederlund, enhetschef Joakim Blomberg samt stabschef Torun Rudin medverkat.

Kopia till:

Elevernas hemkommuner

Skolverket

Bilaga: Hur ni överklagar

Om ni anser att beslutet är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka det till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå, Besök: Nygatan 18-20 eller till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se.

Ange följande i överklagandet:

- Namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer.
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets diarienummer.
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer anges.

Överklagandet ska ha kommit in till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag ni har fått del av beslutet. Om ni företräder det allmänna, t.ex. en kommun, ska överklagandet istället ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid kommer Skolinspektionen att pröva om beslutet ska ändras och sedan skicka överklagandet, handlingarna i det överklagade ärendet och eventuellt nytt beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm.